

DIPLOMADOLGOZAT

Pete Szófia Beáta

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Budai Campus

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdasági Intézet

Emberi erőforrás tanácsadó mesterképzési szak

A SPORT SZEREPE A MUNKAERŐPIACON

Belső konzulens:

Dr. Suhajda Csilla Judit

Egyetemi docens

Belső konzulens

intézete/tanszéke:

Agrár- és Élelmiszergazdasági
Intézet

Nemzetközi-szabályozási és
Gazdasági Jogi Tanszék

Készítette: Pete Szófia Beáta

Budapest

2024

Tartalomjegyzék

1.	Bevezetés.....	1
2.	Szakirodalmi áttekintés	3
2.1.	Sport hatása az életre.....	3
2.1.1.	Sportágak csoportosítása.....	4
2.1.2.	A sportolói identitás	5
2.2.	A labdarúgás és tehetséggondozás	8
2.2.1	A labdarúgás története.....	8
2.2.2.	Pályán betöltött posztok kutatása labdarúgók körében	9
2.2.3.	Tehetséggondozás, Akadémia	10
2.3.	A sportolói kettős karrierút	19
2.3.1.	EU iránymutatások, ajánlások a sportolók támogatásáról	20
2.3.2.	A kettős karrierút támogatása Magyarországon.....	21
2.3.3.	Nemzetközi kutatások	23
2.4.	Sportolók a munkaerőpiacon.....	25
3.	Alkalmazott módszerek (Anyag és módszer).....	31
4.	Eredmények és értékelésük	33
4.1.	A kérdőíves vizsgálat eredményei.....	33
4.2.	A tartalomelemzés eredményei	50
5.	Következtetések és javaslatok.....	60
6.	Összefoglalás.....	62
	Irodalomjegyzék.....	63
	Internetes források.....	71
	Ábrajegyzék	73
	Táblázatjegyzék.....	74

Mellékletek.....	75
Hallgatói nyilatkozat	2
Konzulensi nyilatkozat.....	3

1. Bevezetés

Dolgozatom témája a Sport szerepe a munkaerőpiacon. Azért ezt a témát választottam, mert mindig is közel állt hozzám a sport. Én magam is 7 évig futballoztam, de a futball abbahagyása után is megmaradt a sport iránti lelkesedésem, elköteleződésem. Dolgozatom témáját azért is tekintem relevánsnak, mert egyre fontosabb témává kezd válni a sportolói kettős karrierút.

A dolgozatomat négy főrészeire osztottam fel. Az első részében a sport hatásairól írok, ahol megnézem milyen jótékony hatásai vannak a sportnak, majd ezt követően a sportágakat csoportosítom. Illetve szót ejtek a sportolói identitásról. Ezután térek rá a fő sportágra, a labdarúgásra. Kifejtem röviden a kialakulását, illetve milyen posztok vannak a labdarúgáson belül. Ehhez hozok egy kutatást, amely a pályán betöltött pozíciókat vizsgálja a labdarúgók körében.

A következőkben a tehetséggondozásról lesz szó. A témán belül kifejtésre kerül a sporttehetség meghatározása, milyen szempontok alapján lehet a sportolókat vizsgálni, illetve a sportteljesítmény főbb pszichés összetevői. Fejlődésméletek is bemutatásra kerülnek. Majd magyarországi akadémiákra hozok példát. Ezután a sportolói kettős karrierút témát boncolgatom. Megnézem mi a helyzet Magyarországon, illetve külföldön. Utolsó részben pedig kifejtésre kerül, hogy mi lesz, történik a sportolókkal az élsport abbahagyása után, hogyan tudnak elhelyezkedni a munkaerőpiacon.

Kutatásom során három hipotézist állítottam fel:

H1: Minél inkább gondolkodik a sportolói életútban, annál később foglalkozik a sportolás utáni munkaerőpiaci lehetőséggel.

H2: Az egyén törekszik arra, hogy a sporttapasztalatait a munkaerőpiacon is tudja kamatoztatni.

H3: A különféle posztok más-más kompetenciát fejlesztenek, és emiatt az álmunkakörben más kompetenciák jelennek meg.

A kutatás során kérdőívet készítek, illetve megnézem mely NB1-es futballcsapatok rendelkeznek labdarúgó akadémiával, és azon akadémiák honlapjait elemzem. Majd ezt követően elemzem a kérdőívet, illetve a honlapokat.

A dolgozat utolsó részében javaslatokat teszek, összegzést készítek, következtetéseket vonok le a dolgozatban felhasznált adatokból.

Dolgozatom révén szerettem volna felmérni, vizsgálni a sportolói kettős karrierutat. Annak érdekében, hogy mint emberi erőforrás tanácsadó, nagyobb rálátásom legyen az említett témára, és hogy később a kapott eredmények által, a vizsgált csoportnak nagyobb segítségére tudjak lenni.

2. Szakirodalmi áttekintés

2.1. Sport hatása az életre

Sportnak minősül minden olyan fizikai tevékenység, amelyet akár kötetlenül, akár egy strukturált program részeként végeznek, és amelynek célja a fizikai és mentális jólét fokozása, a társadalmi kapcsolatok ápolása vagy különböző versenyeken való sikere elérése. A sport a mai formáját a 18. században érte el. Angliához köthető az első sportegyesületek létrejötte. Itt került kidolgozásra az edzések tudományos módszerei. A 20. században vált szét a szabadidősport és a hivatásos sport. A szétválásnak több oka volt. A társadalom szabadidejének növekedésével az egészséges életmód és az egészségtudatosság népszerűsítése felé történt elmozdulás. Ez egy olyan sportforma kialakulásához vezetett, amely a teljesítmény és a versenyzés helyett az egészségre összpontosít. Egy kisebb rétegnél azonban megnőtt a teljesítmény és versenyzés kényszere (Szabó, 2012).

A sportolást többféleképpen lehet kategorizálni: szabadidősport, versenysport, egészség sport, tömegsport, iskolai sport (Faragó, 2020).

Azok, akik úgy döntenek, hogy szabadidősportot űznek, azok készségeik, képességeik alapján választanak sportágat, sportágakat, és az adott sport szabályait betartva űzik. A szabadidősport fő célja a szórakozás. Versenysport esetében egy kötött csoportról beszélhetünk. A versenyek meghatározott szabályrendszer szerint kerülnek megrendezésre. A versenysport célja a minél jobb teljesítmény elérése, győzelem (Kovács, 2015).

Egészség sportnak az egészség megőrzése érdekében végzett fizikai aktivitást nevezzük, melynek célja az általános egészség megőrzése és javítása (Faragó, 2020). Az aktív, sportos életmód elengedhetetlen a jó egészség megőrzéséhez (Bognár-Huszár, 2021).

Kulcsszerepet játszik a krónikus betegségek megelőzésében és kezelésében. Segít továbbá javítani a szervezet stresszkezelő képességét. A fizikai aktivitás fiatal korban történő bevezetésével és idővel történő fenttartása tartós javulást eredményez a lakosság általános egészségi állapotában (Magyar Labdarúgás Stratégiája 2020-2025).

A sport nemcsak az egészségünkre van jótékony hatással, hanem a társadalmi kohézió, az integráció és a szocializáció előmozdításában is döntő szerepet játszik. Szabályozott és közösségi jellege révén a sport megtanítja az egyént a másokkal való együttműködés és

interakció alapjaira, így a személyes fejlődés fontos aspektusa (Magyar Labdarúgás Stratégiája 2020-2025).

A sportolás és az iránta való elkötelezettség fenntartása elősegíti az összetartozás érzését, a sikeres eredmények pedig nemzeti büszkeséget ápolhatnak és növelhetik az önbecsülést (Magyar Labdarúgás Stratégiája 2020-2025).

Sportolással számos betegség megelőzhető. Például csontritkulás, időskori megbetegedések, szív és vérkeringési rendszer problémák, elhízás. A sport az egészséges testi-lelki fejlődésben is nagy szerepet játszik (Bognár-Huszár, 2021).

2.1.1. Sportágak csoportosítása

A sportágakat különböző tényezők szerint lehet kategorizálni. Például gazdasági, társadalmi, történeti, politikai, sporttudományos szempontok mentén. Egyéni vagy csapatsportágnak, valamint ciklikus vagy a ciklikus tevékenységeknek is minősíthetők (Nádori, 1980).

1. táblázat: Sportágak csoportosítása

(Forrás: Szatmári, (2009) alapján)

Labdajátékok	Egyéni sportágak	Vízi sportágak	Téli sportágak
- Labdarúgás - Kézilabda - Röplabda, - Strandröplabda - Kosárlabda - Vízilabda - Tenisz - Jégkorong - Baseball, - Softball - Gyepelabda	- Asztalitenisz - Cselgáncs - Atlétika - Birkózás - Evezés - Íjászat - Kajak-kenu - Szlalom - kajak-kenu - Kerékpár, - Országúti - kerékpár, - Pályakerékpár, - r, - Hegyikerékpár, - BMX	- Szörf - Úszás - Műugrás - Szinkronúszás - Nyílt vízi - hosszútávúszás - Vitorlázás	- Jégkorong - Jégteke - Korcsolya, - Műkorcsolya, - Gyorskorcsolya, - Rövidpályás - gyorskorcsolya - Sí, Alpesisí, - Lesiklás, - Műlesiklás, - Óriás- - műlesiklás, - Szuper- - óriásműlesiklás

Labdajátékok	Egyéni sportágak	Vízi sportágak	Téli sportágak
	- Lovassport - Ökölvívás - Öttusa - Ritmikus gimnasztika - Sportlövészet - Súlyemelés - Taekwondo - Tenisz - Tollaslabda - Torna, Sporttorna, Gumiasztal - Triatlon - Vívás		- s, Északi - összetett, - Hódeszka, - Félcső, - Párhuzamos - óriás- - műlesiklás, - Snoeboardcro - ss, - Siakrobatika, - Buckasízés, - Ugrás, - Sífutás, - Síugrás, - Sílovészet, - Szánkó, Bob, - Skeleton - Sílovészet - Szánkó

2.1.2. A sportolói identitás

Egy adott sportág specialistájává válni a sportiparban széles körben elfogadott elképzelés a magas szintű képességek eléréséhez. Ericsson és társai (1993) szerint a szakértővé váláshoz 10000 óra gyakorlásra van szükség.

Popkin és társai (2019) úgy értelmezték ezt az elméletet, hogy minél hamarabb el kell kezdeniük, hogy összegyűjtsék ezt a 10000 órát, amely szükséges egy készség elsajátításához vagy egy sportág szakértővé válásához.

A labdarúgás területén Dendir és társai (2016) megállapították, hogy a profi játékos átlagos csúcsteljesítménye 25 és 27 év között van. A támadók általában 25 évesen, míg a védők később, 27 évesen érik el ezt a csúcsteljesítményt.

Hasonlóképpen Jamil-Kerruish (2020) tanulmánya az angol Premier League-ben vizsgálta a csúcsteljesítményt, és kimutatta, hogy a teljesítménycsúcsok a játékosok pozíciói szerint változnak.

A támadójátékosok általában 25 éves kor előtt érik el a csúcsteljesítményüket, mivel ez a poszt nagy intenzitású futást, több akciót igényel a pályán. A többi posztot illetően nem figyelhető meg különbség a csúcsteljesítmény elérését illetően. Ezek az eredmények arra utalnak, hogy a labdarúgók életkortól függetlenül képesek lehetnek megőrizni technikai képességeiket, de a sportág fizikai igénybevétele miatt kihívást jelenthet a hosszú pályafutás fenntartása (Jamil-Kerruish, 2020).

A fiatal labdarúgók számos kihívással szembesülnek. Többen az elit szint elérése előtt abbahagyják a játékot (Milenkovic, 2022 idézi Mollerlokken et al. 2015). A sérülések a profi játékosok körében a visszavonulás elsődleges okai (Koch et al. 2020).

A korai specializáció fogalma az ifjúsági sportokban jól ismert, de meghatározása nem pontos (Mosher et al. 2020). Milenkovic (2022) idézi Disanti-Erickson (2019) nemrégiben 40 releváns tanulmányt vizsgált meg, hogy meghatározza a korai specializáció definícióját. A leggyakoribb definíció a következő volt: intenzív, egész éves edzés egyetlen sportágban, más sportágak vagy tevékenységek kizárásával. A korai specializáció meghatározása kutatóktól függően változik, ami különböző időtávokat eredményez (Milenkovic, 2022). LaPrade és társai (2016) a korai specializálódást prepubertásként, azaz 12 éves korban, míg Buhrow és társai (2017) 14 éves korban határozták meg.

Baker és társai (2009) az egyik tanulmányukban a korai specializáció négy szakaszát tárgyalja, amelyek a következők: a, egy adott sportágra való összpontosítás, b, a versenyzés megkezdése fiatal korban, c, a sportágban való részvétel korai megkezdése, d, a sportágon belüli nagy intenzitású edzés és koncentráció. A tanulmány a labdarúgásban való korai specializációnak a 12 éves kor előtti bevonódást tekinti.

A sportban a korai specializációról folyó vita a lehetséges veszélyek és előnyök körül forog. Ez a vita arra a kérdésre összpontosít, hogy a fiatal sportolóknak kizárólag egy sportágra kell-e összpontosítaniuk, vagy ki kell-e próbálniuk különböző sportágakat, mielőtt egy sportágra specializálnának (Milenkovic, 2022).

Bridge-Toms (2013) tanulmánya szerint azok a fiatalok, akik több sportágban is kipróbálják magukat, azok nagyobb valószínűséggel érnek el országos versenyszintet, mint azok, akik csak egy sportágra koncentrálnak. Ezzel szemben Milenkovic (2022) idézi Haugaasen és társai

(2012) labdarúgással kapcsolatos kutatása azt mutatta, hogy a labdarúgóknak a szaktudásuk fejlesztése érdekében a futballspecifikus edzéseket kell előtérbe helyezniük, mivel ez nagyobb jelentőséggel bír, mint a nem specifikus sporttevékenységek végzése. A korai specializáció a sportban költséges lehet, mivel nagyobb sérülés- és fejlődési kockázatot eredményezhet (Mosher et al. 2022). Read és társai (2016) kiemelik, hogy ez jelentős veszélyt jelent a labdarúgókra, fizikailag sérülésekkel, mentálisan pedig kiégéssel hat rájuk. A kiégés a futballisták intenzív edzés- és versenykörnyezetéhez is kapcsolódik (Baker et al. 2009).

A korán specializálódó fiatal sportolók elszigetelődhetnek társaiktól, ami potenciálisan a sportolói identitás kialakulásának problémáihoz vezethet, és növeli a kiégés és stressz kockázatát (LaPrade et al. 2016).

Az, hogy az egyének mennyire azonosulnak a sportolói szereppel, változó és személyenként egyedi. A tanulmányok azt sugallják, hogy a sportolói identifikáció szinte jelentős szerepet játszhat az egyén fizikai tevékenységekben való részvételének meghatározásában. Az erős sportolói identitással rendelkezők nagyobb valószínűséggel sportolnak, mint a gyengébb sportolói identitással rendelkezők (Brewer et al. 1993).

Ennek a tanulmánynak a célja az volt, hogy feltárja a korán szakosodott, visszavonult futballisták különböző tapasztalatait, illetve, hogy ez hogyan hatott sportolói identitásukra és visszavonulásukra, valamint hogyan birkóztak meg vele (Milenkovic, 2022).

Egy sportoló pályafutásának négy fő célja van:

1. **Korai specializáció:** ez a szakasz a pályafutásuk kezdetén kezdődik, és egészen az ifjúsági labdarúgásig tart.
2. **Karrier:** ez a szakasz magában foglalja az ifjúsági labdarúgástól az idősebb korosztályig tartó időszakukat.
3. **Visszavonulás:** ez a szakasz közvetlenül a pályafutásuk befejezése előtt és után következik be.
4. **Sportolói identitás:** ez a szakasz magában foglalja a pályafutásuk során megtett utat és a sportolói identitásukat (Milenkovic, 2022).

2.2. A labdarúgás és tehetséggondozás

A labdarúgás a legszélesebb körben elterjedt sportág világszerte, hatalmas közönséggel büszkélkedhet. Vezető szerepét egyszerűségének és megfizethetőségének köszönheti, mivel a szabályok könnyen érthetők. Ráadásul gyakorlatilag bárhol játszható egy labdával. Ezek a tényezők, valamint dicsőséges hazai múltja ideális platformmá teszi a labdarúgást a rendszeres testmozgás népszerűsítésére Magyarországon (A Magyar Labdarúgás Stratégiája 2020-2025).

2.2.1 A labdarúgás története

Az első futballal kapcsolatos feljegyzés Kínából származik. A görögök és a rómaiak harpastum (rohamjáték) nevezetű játékában is megjelentek a focira hasonlító elemek. Például középen meghúzott vonal, labdával játszottak, kétcsapatra osztották magukat, lökdösődtek. Nagy-Britanniában a 12.században tűnt fel futballhoz hasonló játék. Közép-Amerikában a maják rituáléjában egy gumilabdát passzolgattak, melyet a sportpálya falain lévő kőkarikába kellett bejuttatni. A vesztes csapatot sanyarú sors várta: feláldozták az isteneknek. Már 1577-ben, I. Erzsébet angol királynő tiszteletére is rendeztek futballmérkőzést (Oláh, 2012).

A legendák szerint ezen a mérkőzésen harsant fel először a góóól! kiáltás, amely azt jelezte, hogy a labda a kapuba került. 1863-ban előírták, hogy egy csapatnak 11 játékoskal kell rendelkeznie, de akkoriban még nem létezett kapus poszt. 1871 óta a játékosok a kezüket is használhatják a kapu védelmére, ami a hálőrőz pozíciójának kialakulásához vezetett. A labdarúgás eredete Angliában gyökerezik, ahol 1863-ban alakult meg a sportág első szövetsége 12 szigetországi klub részvételével. A futball kifejezés is angol eredetű. (foot+ball=láb+labda). Hazánkban a labdarúgás népszerűsége a 19. század második felében nőtt meg. Az első labdarúgócsapat, a BTC (Budapesti Torna Club) 1897-ben alakult meg, majd 1899-ben az FTC (Ferencvárosi Torna Club) (Oláh, 2012).

A Magyar Labdarúgó Szövetség elődje 1901-ben alakult meg. 1904. május 21.-én alakult meg a Nemzetközi Labdarúgó Szövetség. Kezdeti tagok: Belgium, Dánia, Franciaország, Hollandia, Spanyolország, Svédország, Svájc. 1873-ban bevezetésre került a leshelyzet. Ennek szabályát 1925-ben megváltoztatják. 1923-ban debütál a sportfogadás a labdarúgásban. Először 1932-ben engedik a cserék használatát. 1954-ben megalapítják az Európai Labdarúgó Szövetséget (UEFA) Az első világbajnokságra 1930-ban került sor Uruguayban. 13 nemzet vett részt, közülük négy volt európai csapat. A kontinentális tornák közül az Európa-bajnokság indult el utoljára, 1958-ban (Radnedge, 2019).

2.2.2. Pályán betöltött posztok kutatása labdarúgók körében

A kapus speciális szerepet tölt be. Feladata, hogy megakadályozza az ellenfél csapatát a gólszerzésben. A 16-os vonalon kívül ugyanazokat a szabályokat kell követnie, mint a pályán lévő többi játékosnak. A kapusok a csapat többi tagjától eltérő színű mezben játszanak. A védők az ellenfél gólszerzési kísérleteit próbálják megakadályozni. A középpályások a támadóknak készítik elő a labdát. Támadóknak pedig elsősorban a gólszerzésért felelnek (Radnedge, 2019).

Versenykörnyezetben a fizikai képességek, a koordináció, a szenzomotoros készségek, a taktikai tudatosság, a figyelem, az észlelés és a teljesítménymotiváció döntő fontosságú a sikerhez (Czajkowski, 2011). A sportolók fizikai, motoros, fiziológiai és pszichológiai tulajdonságaik a pályán betöltött pozícióik alapján változnak (Akm et al. 2009).

Több kutatás is azt bizonyítja, hogy a labdarúgók jelentős különbségeket mutatnak képességeikben és készségeikben a játékpozíciójuk alapján (Bloomfield et al. 2007; Hazir, 2010). A posztokat illetően a sportolók jelentősen különböznek egymástól a koncentráció, a motiváció, a hozzáállás és a testbeszéd tekintetében (Fózer et al. 2016).

Junge és társai (2000) szerint a koncentráció, a versenyszorongás, az indulatkezelés, az énkép, az önértékelés mind jelentős szerepet játszanak a játékosok játéktílusának és sérülésveszélyének befolyásolásában. A kapusok eléggé különböznek a mezőnyjátékosoktól, illetve különbség fedezhető fel a hátvédek és a csatárok között is. (Hughes, 2012)

A labdarúgóknak szelektíven, gyorsan, megfelelő időben kell reagálniuk a különböző ingerekre. Gyors döntéshozatali és kognitív képességeik lehetővé teszik számukra, hogy pontosan olvassák a játék dinamikáját, valamint előre lássák a csapattársaik mozgását, passzait (Fózer et al. 2016).

Fózer és társai (2016) a Bozsik József Akadémia sportolóival végzett kutatást. A kutatásban 9 kapus, 28 védő, 19 középpályás, 21 támadó vett részt. Korosztályt tekintve 16 fő U16-os, 22 fő U17-es, 18 fő U18-as és 21 fő U21-es labdarúgóval végezte el a vizsgálatot.

Pszichés készségeket vizsgálva a különböző posztokat illetően az alábbi eredmények jöttek ki:

- A kapusok nagyobb pontosságot mutattak a koncentrációs mérésekben, ami a koncentráció fenntartásának képességét mutatja. Ezzel szemben a középpályásoknak van hova fejlődniük ezen a téren, mivel nekik meg kell osztani a figyelmüket. A középpályások azonban a lényeglátásuk gyorsaságában jeleskednek, ami lehetővé teszi

számukra, hogy gyorsan kiszűrjék a zavaró tényezőket, és fontos dolgokra koncentráljanak (Fózer et al. 2016).

- A hátvédek a játékhoz való kapcsolódásban és a labdajáratás elősegítésében veszik ki leginkább a részüket. A kutatás hangsúlyozza a szervezőkészség fontos szerepét a hátvédek játékában, kiemelve a mozgások pontos időzítésének jelentőségét. A támadók alapvető készségei közé a lövés és a gyorsaság tartozik. A középpályások gyors észlelésükkel és motoros reakcióikkal megbízhatóságról tettek tanúbizonyságot, ami alacsony hibaszázalékot eredményezett (Fózer et al. 2016).

Az eredmények a kapusok és a mezőnyjátékosok különböző edzésmódszereit mutatják. A kapusképzés a döntési képesség javítására, a döntési idő csökkentésére és a döntési pontosság növelésére összpontosít. Az eredmények igazolják, hogy a kapusoknak magabiztosnak kell lenniük a gyors és pontos döntések meghozatalában, minimális hibákkal. A kapusok a mezőnyjátékosokhoz képest jobb koncentrációt és reakcióidőt is mutatnak a helyes válaszok tekintetében. (Fózer et al. 2016).

2.2.3. Tehetséggondozás, Akadémia

Minden sportágban kiemelten fontos a tehetségmeghatározás és a sportági követelményprofil pontos keretének meghatározása (Thomas és Thomas, 1999). A tehetséges focisták kiválasztása hosszú, összetett folyamat (Csáki et al. 2013). A labdarúgásban meghatározó szerepe van a játékosok technikai, taktikai, motoros készségeinek, valamint a csapattagok közötti együttműködésnek, kommunikációnak (Csáki et al. 2014). A játékosoknak a motoros képességek és a jó fizikai állapot mellett pszichés és mentális képességekkel is rendelkezniük kell. Fontos pszichés képesség a szorongásmentesség, a konfliktuskezelés, az önbizalom és a motiváció (Csáki et al. 2013). A tehetségkiválasztásban meghatározó szerepe van a pszichológiai, a szociális és kulturális körülményeknek is (Côté et al. 2009).

Több szempontból kell a sportolókat vizsgálni. A kiválasztás szempontjai sportáganként eltérőek. A sportágak többségében a kiválasztás az egészségi állapot, a motoros tényezők, a testalkati jegyek, az edzhetőség, a terhelhetőség, a versenystresszel és a sérüléssel szembeni ellenállóképesség, a motiváció, egyéb lelki tulajdonságok, a társas kapcsolatok és a mozgástanulási képesség alapján történik. Egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek a tehetséggondozásra és a beválásra. Erre a témára vonatkozóan több kutatást is végeztek. Az egyik kutatás arról számol be, hogy a tehetséges labdarúgó objektív mérésekkel megállapítható és egyben a sikeres felnőttkori teljesítmény nagy valószínűséggel előre jelezhető. Más szerzők

úgy vélekednek, hogy a kiválasztásnál fontos tényező az edző véleménye, illetve úgy gondolják, hogy az objektív mérések önmagukban nem meghatározhatóak (Csáki et al. 2013).

2. táblázat: A labdarúgó tehetség néhány lehetséges előrejelzője

(Forrás: Reilly et al. (2003) alapján)

Fizikai tényezők	Pszichés tényezők	Kognitív tényezők
Humánbiológiai tényezők: - Testalkat - Izomtömeg Élettani mutatók: - VO ₂ max - Szívtérfogat - Anaerob- állóképesség	- Motiváció - Szorongáskezelés - Önbizalom	- Anticipáció - Döntéshozatali képesség - Kreativitás - Intelligencia

A sporttehetség meghatározás

A sporttehetség kutatásának elméleti megközelítése mind a fizikai képességeket, mind a mentális és érzelmi tényezőket hangsúlyozza (Szatmári, 2009).

Brown (2001) szerint az ideális testméret, a gyorsaság, az erő, az ízületi mozgékonyaság, a fittség, a koordinációs képességek és a látás döntő fontosságúak a sportban. Emellett a belső lendület, az elkötelezettség, az érzelmi stabilitás, a mentális erő, az állóképesség, a pozitív hozzáállás és a koncentráció képessége is elengedhetetlen a sikerhez.

Nagy (1973) és Nádori (1981) a sporttevékenység és a sportteljesítmény tulajdonságait állítja a tehetség meghatározásának középpontjába. Véleményük szerint a tehetséges sportoló azzal tűnik ki társai közül, hogy jobban bírja az edzés követelményeit, gyorsabban képes regenerálódni, gyorsabban elsajátítja a technikai elemeket és hatékonyabban alkalmazza azokat a versenyhelyzetekben. A jó testfelépítés megteremti az alapot ahhoz, hogy nagyobb terhelést is el tudjon viselni, ami növeli a jó eredmény elérésének lehetőségét.

Nagy (1973) a koordinációs képességeket emeli ki. Nagy szerint a jó ritmusérzék elengedhetetlen a pszichomotoros tehetséghez, ami minden sportágban elengedhetetlen a

sikerhez. Azt is hangsúlyozza, hogy egy sportoló tehetségét legalább egy év következetes edzés után lehet csak értékelni.

Harsányi (2000) szerint a sporttehetséget a kiemelkedő egészségügyi, pszichikai, élettani, antropometriai, motorikus és szocializációs képességei határozzák meg. Ezek a tulajdonságok az érés és fejlődés különböző szakaszaiban fejlődnek ki. Megfelelő edzéssel csúcsteljesítményhez és sikerekhez vezethetnek.

Frenkl (2003) munkájában a sporttehetség emberközpontú megközelítését alkalmazza. Úgy gondolja, hogy a sport magában foglalja az egyén, mint bioszociális lény egészét, és ezért fontos, hogy a tehetséget ebben a komplexitásban vizsgáljuk. A sportteljesítmény nemcsak a fizikai tulajdonságokon alapul, hanem az intellektuális és művészi követelményeken is, ami az ember biológiai természetét tükrözi. Emellett hangsúlyozza a pedagógiai felkészítés fontosságát a tehetségfejlesztésben, az edzés és a sporttudományi szolgáltatások mellett.

Sporttehetség-fejlődésméletek

A szakirodalmi áttekintés a tehetséggondozás folyamatában is jelentős eltéréseket tár fel.

Bloom (1985) a sporttal való megismerkedés első lépéseit kezdeti vagy bevezető szakaszként írja le. Ebben a szakaszban a sportos elsősorban játékos tevékenységnek tekintik, a játék és az élvezet a részvétel fő motivációja. Ebben a korai szakaszban a család anyagi és erkölcsi támogatása döntő fontosságú, mivel ez teszi lehetővé a fiatalok számára a sportolást. Ezenkívül az edző személyisége, tudása és hozzáállása is jelentős szerepet játszik a gyermekek sportolásra való ösztönzésében.

A következő szakasz a fejlődési szakasz, amelynek során az edzés egyre komolyabbá, szigorúbbá válik, az edzésidő mennyisége nő és a sportolók elkezdnek specializálódni a sportágukra. A versenyzés is ebben a szakaszban kerül bevezetésre, új dinamikát adva a sportágnak. A tökéletesítési szakaszban a sportolók nagyobb felelősséget vállalnak a sportágukkal kapcsolatos döntéshozatalért, miközben a szülők és edzők befolyása csökken. A sportolók öntudatosabbá válnak, sporttevékenységükre összpontosítanak, és maximális sportteljesítményre törekcszenek (Bloom, 1985).

Cóte (1999) is kidolgozta tehetségfejlődés folyamatát. Ő az első szakaszt szoktatás/próbálkozás éveinek nevezte el. Ez részben hasonlít Bloom első szakaszához. Ebben a szakaszban ő is a szülők szerepére és a tevékenység játékos jellegére helyezi a hangsúlyt. Viszont a fő hangsúly nála azon van, hogy a fiatal minél több sportágot kipróbáljon, és ezáltal megtalálhassa a számára legmegfelelőbb tevékenységet.

A második szakaszt specializációs éveknek nevezte el. Ebben a periódusban az egyén nemcsak egy sportágban fejleszti magát, hanem több, jellegében hasonló tevékenységben. A képzés középpontjában továbbra is az általa választott sportág áll. A hangsúly az adott sportág specifikus készségeinek fejlesztésére irányul. A harmadik szakasz a Befektetés évei elnevezést kapta. Itt megjelenik egy intenzívebb edzésprogram, nagy hangsúlyt fektetve a sportágspecifikus edzésre és gyakorlásra a teljesítmény javítása érdekében. A sportoló elkötelezettsége és belső lendülete az egész folyamat során döntő fontosságú (Côté, 1999).

Orlick és Parlington (1998) a mentális, fizikai és technikai tényezők optimális együttállását és egymásra épülését hangsúlyozza a fiatalok fejlődési folyamatában. Géczi (2009) hasonló korú játékosok motoros és pszichológiai képességeit vizsgáló kutatása arra utal, hogy a klubok nem fordítanak megfelelő figyelmet a pszichés képességek fejlesztésére. Fókuszált figyelemre és teljesítménykontrollra szükség van a csúcsteljesítmény eléréséhez.

A sportteljesítmény főbb pszichés összetevői

Norman és Shallice (1980) modelljében két különböző szabályozási rendszer van: a versengési terv és az ellenőrző rendszer. Az ellenőrző rendszer részt vesz a döntéshozatalban és a problémamegoldásban. Ahogyan az egyes technikai elemek csiszolhatók, úgy a koncentráció is fejleszthető. Például egy büntetőrúgásnál a sportolónak módosítania kell a mozgásmintáját, ha egy korábbi próbálkozás sikertelen volt, hogy a következő lövés sikeres legyen.

3. táblázat: A posztokhoz kötődő sportágspecifikus képességek

(Forrás: Wiermeyer, (2003) alapján)

Kapus	Szélső	Hátvéd	Védekező középpályás	Támadó középpályás	Csatár
helyzeti szerep	fizikai kondíció	labda kontrollálása	védekező játék	technikai készségek	gyorsaság
reakció és nyugalom	1:1 elleni játék	szervezési készségek	futás	kreativitás	lövés
		védekező játék		lövés	1:1 elleni játék

4. táblázat: A labda birtoklásához kapcsolódó képességek és készségek posztonként

(Forrás: Van Lingen, (1997) alapján)

Kapus	Szélső	Hátvéd	Védekező középpályás	Támadó középpályás	Csatár
pozitív oktulajdonítás	keresztirányú kapcsolatok kialakítása	labda keringetése	nem fut sokat a labdával	támogató szerep	gólt rúg
kommunikáció		játékhoz kapcsolódás és továbbítás	játék közvetítésében vesz részt	gólpaszszokat ad	hosszú labdákat leveszi, megszerzi

A belső és külső környezet szerepe a sporttevékenységben és a sporttehetség-gondozásban

Számos tanulmány foglalkozott azzal, hogy a pozitív szülői hozzáállás hogyan motiválhatja a fiatal sportolókat, míg a negatív hozzáállás, például az irreális elvárások felállítása vagy az érdektelenség káros hatással lehet a sportolói viselkedésre és teljesítményre, ami gyakran a sportolók sportolással való felhagyásához vagy deviáns viselkedés kialakulásához vezet (Fredricks-Eccles, 2004).

Több tanulmány vizsgálta a sportolók és az edzők közötti kapcsolat jelentőségét. Kalinowski (1985) például úszókkal készített interjúkat, és megállapította, hogy az edző támogatása, hatékony tanítási módszerei és kommunikációja kritikus fontosságú a sportolói csúcsteljesítmény eléréséhez. Ezt a megállapítást Jowett és Cockerill (2003) különböző sportágak olimpia érmeseivel készített interjúk révén tovább erősítette.

Az eredmények azt mutatják, hogy az edző és a sportoló közötti kapcsolatot a közelség, az orientáció, egymás kiegészítése határozza meg.

Mageau-Vallerand (2003) azt hangsúlyozta, hogy az edző viselkedése, gondolkodásmódja jelentős hatással van a sportoló motivációjára, kompetenciájára és érzelmi állapotára. A szülők mellett a barátok is döntő szerepet játszhatnak a sportolás elősegítésében.

Gagné (1999) megalkotta a „differenciált adottság-és tehetségmodellét”, amely nagy hangsúlyt fektet a fejlődésre. A modell kiemeli a tanulás, a képzés és a gyakorlás fontosságát a tehetség

kibontakoztatásában. Elismeri, hogy ezek a tevékenységek az interperszonális tényezők (fizikai és pszichés felkészültség) és a környezeti tényezők kombinációjától függenek, illetve kitér még a szülők fontosságára is a tehetséggondozásban.

Czeizel (2003) a családot nem csupán a társadalmi háttérként vagy tényezőként írja le, hanem a „családi közös génnek” alapjaként. Meggyőződése, hogy a szülők fizikai jellemzői alapján jó eséllyel előre jelezhető a gyermekük várható testalkata is. Emellett Czeizel (2003) a család anyagi helyzetét, a szülők iskolai végzettségét és lakóhelyét is jelentős befolyásoló tényezőnek tartja a gyermek sportolásra való hajlamát és tehetségének kibontakozását illetően.

Az 1960-as és az 1970-es években a sportágválasztás és a kiválasztás folyamata Magyarországon a testnevelő tanárok és edzők feladata volt. A gyermekek sportolási szokásainak alakításában és a sport felé való irányításban a testnevelő tanárok befolyása egyre jobban csökken, és mind az iskolák, mind a sportegyesületek más szerepet játszanak, mint a múltban. A család szerepe a döntéshozatalban egyre jelentősebbé válik (Szabó, 2002).

Pápai és Szabó (2003), valamint Révész és mtsai (2005) megjegyezték, hogy a szülői befolyás erősen alakítja a sportolási szokások kialakulását, melynek mértékét a szülők saját sportolási tapasztalatai, elkötelezettsége befolyásolja.

Emellett a barátok is jelentős szerepet játszanak a sportágválasztás befolyásolásában. Széles körben elismert tény, hogy a sikeres sportágválasztás nagyban befolyásolja a tehetséggondozást és a sportban való általános sikert (Baumgartner és mtsai, 2005; Géczai és mtsai, 2005).

A sportágválasztáskor alaposan meg kell fontolni, hogy milyen forrásból szerzünk információkat az adott sportágról. A szülők, a testnevelő tanárok, az edzők, a barátok és a média mind információátadó és- közvetítő szerepet tölt be (Bicsérdy, 2002).

A szülők jelentős hatással vannak gyermekeik sportolási szokásaira, mivel döntő szerepet játszanak a megfelelő sportág kiválasztásában és a sportsikerek megalapozásában. (Hanlon, 1994)

O'Dell és Tietjen (1997) szerint a szülői nyomás és elvárások gyakran hozzájárulnak a stresszhez, a kiégéshez és a sport iránti érdeklődés elvesztéséhez, sőt egyes gyerekeknél a sport elhagyásához is vezethetnek. Lindner-Johns (1991) megjegyzi, hogy egyes gyerekek a tehetség és elszántság hiányában nehezen tudnak megfelelni a szülők magas elvárásainak.

A túlzott stressz és a kritika hatására sok gyermek korán abbahagyja a sportolást, de ez esetben az is egy fontos tényező, hogy a versenyzés és edzések kevés teret hagynak a szórakozásnak. (Hanlon, 1994)

Az is nyilvánvaló, hogy ha a szülők jobban tisztában lennének a gyermekeik sporttal kapcsolatos érdeklődéseivel és érzelmeivel, akkor jobban tudnák kezelni a sporttal kapcsolatos szociális és pszichés szükségleteiket (Scanlan és Lewthwaite, 1984).

Összességében elmondható, hogy a szüleikkel szoros kapcsolatot ápoló tinédzserek általában nagyobb önbizalommal és önbecsüléssel rendelkeznek, mint társaik. Kapcsolatuk a következetes, kölcsönös támogatásának és stabil jellegének köszönhető (Fagen-Cowen, 1996).

A szülő és a gyermek közötti erős kötelék általában pozitívnak tekinthető, de néha a szülők megpróbálják a saját álmaikat, törekvéseiket gyermekeiken keresztül megvalósítani vagy a múltbeli teljesítményeket gyermekük életén keresztül újraalkotni. (Oberschneider, 2002) Ez csökkentheti a gyermek teljesítményérzetét, növelheti a stresszt, és akadályozhatja a sportolás örömét (Szatmári, 2009).

Fontos megemlíteni, hogy a versenysportok a sérülések és a kiegészítő lehetőségeit is magában hordozza. A sportban a siker, a győzelem és a hírnév iránti vágy már egész fiatalkorban megjelenik. Fontos azonban tudomásul venni, hogy csak kevés ember éri el ezt a sikerszintet (Hamstra et al. 2002).

A sportági specializáció, a fiatalok egyetlen sportág korai életkorban történő magas szintű űzése vitatott téma. Ericsson és társai (1993) által bevezetett „tudatos gyakorlás” koncepciója támogatja a korai specializálódást, azt állítva, hogy azok, akik nem kezdik el korán a választott sportágukat, nehezen fogják utolérni azokat, akik ezt megteszik.

Számos esetben a család és a sportoló kizárólag a sporteredményekre koncentrál, és ehhez hasonlóan sok sportpszichológus, edző is a mérhető eredményeket helyezi előtérbe a sportoló személyes fejlődésével szemben (Petrou et al. 2003).

Fontos azonban, hogy a gyermekek már fiatalkorban több sportágban való részvételre ösztönözzük, mivel ez a legjobb módja annak, hogy olyan képességek, készségek alakuljanak ki náluk, amelyek később az életben is hasznosíthatók, adaptálhatók (Hill-Hansen, 1988).

A szülők jelentősebb szerepet játszanak a gyermekek sportolásra való szocializálásában gyermekkorban, mint serdülőkorban. Serdülőkorban a kortársak és az edzők nagyobb befolyással bírnak (Fredricks-Eccles, 2004).

Ezt támasztja alá Bicsérdy (2002) eredményei is, melyben arról számolt be, hogy az általános iskolás lányok 42%-a és a fiúk 45%-a szülei javaslatára kezdett el sportolni. A középiskolások körében azonban a szülők befolyása jelentősen csökken, a lányoknak csak 21%-a a fiúknak pedig 22%-a tulajdonította a szüleinek a sportolásban való részvételt.

Összefoglalva a tanulmányok azt mutatják, hogy a család, elsősorban a szülők jelentős hatást gyakorolnak a fiatalok sportolási szokásainak alakulásában, sportágválasztásában, a felkészülésben, a versenyeken nyújtott teljesítményben (Szatmári, 2009).

A Magyar Labdarúgó Szövetség 2011-ben indította el az OTP-MOL-Bozsik Utánpótlás-fejlesztési Programját. A program felvázolja a tehetségek kiválasztásához szükséges tényezőket (Csáki et al. 2013).

A szervezet jelentős támogatást nyújt a 6-13 éves korosztályt célzó programokhoz, például a Bozsik-programhoz, és a szakmai képzés fejlesztésére is törekszik. Emellett nemzetközi szakértők bevonásával auditokat végez az akadémiai rendszerről, intézkedéseket hajt végre a hazai, fiatal játékosok támogatására, és átszervezi a kiemelt bajnokságok rendszerét.

Emellett különböző programokat vezetett be a sporttudomány és az egészségügy fejlesztése, a protokollmérések szabványosítása, valamint a szűrések és az adatalapú döntéshozatal javítása érdekében. A 2020-2025 évre kidolgozott stratégia céljai között szerepel az utánpótlás-koncepció létrehozása a klubokon belül, és annak hatékony megvalósítása a felnőtt és utánpótlás szakosztályok közötti együttműködés révén, azzal a céllal, hogy a fiatal játékosok számára bővüljenek a lehetőségek az NBI-es és NBII-es mérkőzéseken való részvételre (A Magyar Labdarúgás Stratégiája 2020-2025).

Akadémiák Magyarországon

A magyarországi sportszférában jelentős hangsúlyt fektetnek a fiatalok nevelésére. A klubok többsége is kiemelten kezeli az ifjúság nevelését, és a sportiskolai rendszer különböző szervezeti struktúrákon keresztül támogatja az iskolások különböző sporttevékenységeiben való részvételét. Számos támogatási program áll rendelkezésre, hogy segítse a fiatalokat abban, hogy megtalálják az egyensúlyt a sport és az oktatás között, például Heraklész, sport XXI. program (Gósi, 2018).

Az akadémiai rendszert kezdetben a labdarúgásban vezették be. Az első akadémiát Agárdon hozták létre 2001-ben (Rábai, 2018).

Hazánkban kétféle labdarúgóakadémiatípus terjedt el. Az első típus, amikor az oktatási rendszerből kiemelik az akadémiát, és helyben tanítanak speciális ismereteket is. A másik típus, amikor a közoktatási rendszerben lévő intézményt speciális pedagógiai program alapján alakítják át. A testnevelés órákon elsősorban labdarúgó oktatás folyik, majd délután ugyanez folytatódik, csak az már a klubban. (Stréber, 2012)

A sportakadémiák szabályozása késve történt meg. Kettőféle szervezeti forma létezik akadémiák esetében. Az egyik, az alapítványi akadémia, amelyet alapíthat magánszemély vagy jogi személy, illetve vállalat is. A másik típus a nem alapítványi, ahol gazdálkodó szervezeti formában működik az akadémia. Létrehozói lehetnek magánszemélyek, egyesületek, szövetségek (Fenyő-Rábai, 2016)

5. táblázat: Magyarországi futballakadémiák

(Forrás: Saját gyűjtés a feldolgozott szakirodalmak alapján)

Sándor Károly Labdarúgó Akadémia	MTK (NB1)
Magyar Futball Akadémia	Budapest Honvéd (NB2)
Fehér Miklós Labdarúgó Akadémia	Győri ETO FC (NB2)
Illés Akadémia Szombathely	Szombathely (NB2)
Puskás Ferenc Labdarúgó Akadémia	Puskás Akadémia FC (NB1)
Szűcs János Labdarúgó Akadémia	ZTE FC (NB1)
DVTK Labdarúgó Akadémia	Diósgyőri VTK (NB1)
DVSC Labdarúgó Akadémia	Debreceni VSC (NB1)
UTE Labdarúgó Akadémia	Újpest (NB1)
Várda Labdarúgó Akadémia	Kisvárda FC (NB1)
Kecskeméti Labdarúgó Akadémia	Kecskeméti TE (NB1)
Bene Ferenc Labdarúgó Akadémia	Kaposvár Rákóczi FC (NB3)
Vasas Kubala Akadémia	Vasas (NB2)

2.3. A sportolói kettős karrierút

Az élsportolók közössége két fontos életesemény következtében válik ketté, amikor a középiskolát befejezik, egyes sportolók a munkaerőpiacot választják, míg mások a felsőoktatást. Vannak olyan sportolók is, akik kizárólag a sportra koncentrálnak, és nem foglalkoznak a külvilággal vagy a tanulással. A munkaerőpiacra való átlépés kihívást jelenthet a sportolók számára, akik nincsenek felkészülve a sportolói pályafutásuk utáni életre (Fragó-Konczosné, 2017).

A munkatapasztalattal és iskolai végzettséggel nem rendelkező egykori sportolók jelentős hátrányt szenvednek a munkaerőpiacon, mivel sportteljesítményüket a civil életben nem értékeli annyira (Fragó-Konczosné, 2017).

A sportolók számára létfontosságú, hogy elkezdjék a sporton kívüli karrierjük tervezését, mivel számos tényező – például sérülés vagy egyéb körülmények – arra kényszerítheti őket, hogy visszavonuljanak a sporttevékenységtől. Ha a sportolók korán elkezdi építeni civil karrierjüket, például egy képzettség megszerzésével, akkor növelhetik az esélyeiket majd később a munkaerőpiacon (Fragó-Konczosné, 2017).

A sportolók kettős karrierjének kialakítása tehát fontos feladat. Ebben az elsődleges segítség a család, a szülők. A szülők mellett az edzőknek is fontos szerepe van a kettős karrierút kialakításában (Bognár et al. 2006).

A kettős sportkarrier a versenysportban és az oktatásban való egyidejű részvételt jelenti, amelynek az a célja, hogy a sportoló a sportolói pályafutása után a képzettségének megfelelő munkahelyet találjon a munkaerőpiacon (Kozsla és mtsai, 2014).

A profi sportolói karrier évekig tartó, magas szintű versenyzéssel jár, melynek magas fizetéssel járó, megélhetést biztosító szakaszai vannak (Stambulova et al. 2009 idézi Lenténé 2014).

Az élsportolói karrierépítést és karrierváltást már az 1960-as években kezdték vizsgálni. Először a váltás folyamatát, okát, szerepét vizsgálták a sportolói karrierben (Alfermann-Stambulova, 2007).

A sportkarrierben a váltás lehet normatív vagy nem normatív. Normatív váltásnak tekinthető például az, ha juniorból felnőtt kategóriába kerül egy sportoló, vagy amatőr szintről profi szintre lép fel. De ide sorolandó a sportkarrier befejezése is, ha az előre meg van tervezve. Nem normatív váltásnak tekinthető például a klubváltás, edzőváltás, sérülés (Stambulova et al. 2009 idézi Lenténé 2014).

Számos kutatást azt bizonyítja, hogy minél tudatosabb, eltervezettebb a sportolói karrier abbahagyása, annál könnyebben megy a sport utáni életbe való beilleszkedés (Lenténé, 2014).

Az élsport abbahagyását követően egy teljesen más élethelyzetbe csöppennek, más problémákkal találják szemben magukat. Az aktív sportolói pályafutás befejezését követő mentális lelkiállapot a gyász jelenségéhez lehet hasonlítani. Hasonló szakaszokat lehet megfigyelni, mint a gyász feldolgozás során. A másik megfigyelhető állapot az élsportot abbahagyó sportolóknál az úgynevezett szociális halál. Ezalatt a mellőzöttség negatív érzéseit élik át. Erre a drasztikus változásra már az aktív sportkarrier során is fel lehet, illetve fel is kell készülni. A hirtelen változást jobban tudja kezelni a sportoló, ha arra már tudatosan, időben el kezd felkészülni (Telegdi-Bognár, 2022).

Ha nem sikerül megfelelően felkészülni az élsport befejezésére, akkor különböző devianciák fordulhatnak elő. Főként akkor léphet fel a deviáns viselkedés, amikor csökken a korábban megszokott életszínvonal, megélhetési problémák lépnek fel. Ezért kiemelten fontos már a karrier alatt előre felkészülni ezekre (Lenténé, 2014).

A sport és a kettős karrier kifejezést hallván az emberek többségének a magas szintű sporttevékenység mellett a tanulás jut eszébe. Az élsport kockázatokkal van tele. Mindig benne van a sérülés veszélye, ami akár a karrier végét is jelentheti (Telegdi-Bognár, 2022).

A fiatal korban elkezdődő sportkarrier esetében megtapasztalható, hogy számos fiatal korban tehetségesnek tartott sportoló nem jut el később olyan szintre, ahol a sport jelenthetné számára a megélhetési forrást. Ezért kiemelten fontos szerepük van az utánpótlás neveléssel foglalkozó szervezeteknek, akadémiáknak, szakembereknek, hogy foglalkozzanak a sport és tanulás egyensúlyával (Gösi-Sallói, 2017).

2.3.1. EU iránymutatások, ajánlások a sportolók támogatásáról

Az EU fehér könyv a sportról volt az első olyan dokumentum, amely az Európai Unió belüli sporttal kapcsolatos alapvető információk és adatok összegyűjtésére irányult. Kiemeli még a nemzeti sportszövetségek erőfeszítéseit, hogy támogatási rendszereket hozzanak létre a kettős karriert folytató sportolók számára (Európai Bizottság, 2007).

A Közlemény a sport európai dimenzióinak fejlesztéséről dokumentum továbbviszi a Fehér Könyv a sportról szóló dokumentumban felvázolt kezdeményezéseket. A Bizottság a Fehér könyv végrehajtása során értékes ismeretekre tett szert, amelyek megalapozzák a sport területén

felmerülő jövőbeli kérdések kezelését (Farkas, 2012). A kettős karrier témája a fejlesztendő területek középpontjában áll (Európai Bizottság, 2011a).

2012-ben született a sportolói kettős karriert érintő szakpolitikai dokumentum. „EU Guidelines on Dual Careers of Athletes” címen. A tagállamokból delegált 27 fős szakértői csoport együttműködött egy olyan dokumentum létrehozásában, amely 36 iránymutatást vázol fel a sportolói kettős karrier rendszer kialakításához (Európai Bizottság, 2012).

A hazai Támop 6.1.2-es projekt keretében készült Oktatás, képzés és kettős karrier a sportban című tanulmány, amelyet 2014-ben publikáltak. Ez a tanulmány tartalmazza a 36 uniós iránymutatás lefordítását. A hazai helyzet felmérését követően ajánlásokat fogalmaz meg (Kozsla et al. 2014).

2015 végén megjelent egy újabb uniós szakpolitikai dokumentum „Study on the Minimum Quality Requirements for Dual Career Services” (Tanulmány a kettős karrier szolgáltatások minimális minőségi követelményeiről) néven. A dokumentum 72 elemet tartalmaz, melyek a sportolók kettős karrierjét támogató rendszer létrehozásához szükségesek (Európai Bizottság, 2015).

2.3.2. A kettős karrierút támogatása Magyarországon

Magyarországon a nemzeti hatóságok kiemelten támogatják a sportot. Magyarországon a Magyar Sportcsillag Ösztöndíj-program és az Olimpikon Életút Program foglalkozik a kettős karrierrel kapcsolatban. A Magyar Sportcsillag Ösztöndíj-programot a magyar kormány hozta létre olyan sportolók támogatására, akik felsőoktatásban tanulnak, és a tanulmányaik ideje alatt, olimpiai vagy paralimpiai sportágban világbajnoki, Európa-bajnoki vagy olimpiai éremszerzésre esélyesek. (Farkas et al. 2017).

A korábbi tapasztalatok azt mutatják, hogy sok élsportoló nem tervezi megfelelően a sportkarrierje utáni életet (Istvánfy, 2012). A Nemzetközi Olimpiai Bizottság is elkötelezett a sportolók kettős karrierjének segítése mellett. 2005-ben az Adeccoval (Nemzetközi Emberi Erőforrás Menedzsment Szervezet) együttműködve elindították a MOB Sportolói Életút Programot (Faragó-Konczosné, 2017). Ez a program nemzetközi gyakorlatokra támaszkodva segíti az élsportolókat tanulmányaik folytatásában és a sporton túli életre való felkészülésben, hogy a sportolói pályafutásuk után a társadalom értékes tagjaivá válhassanak (Istvánfy, 2012).

Az Olimpikon Életút Programban a felsőoktatásban hallgatói jogviszonnyal rendelkező, olimpiai kerettagok vehetnek részt. A pénzügyi támogatáson kívül a pályázók egyéb

juttatásokra is jogosultak lehetnek. Például tandíjcsökkentés, kollégiumi elhelyezés, egyéni tanulmányi rend biztosítása (Farkas et al. 2017).

A MOB-nak számos köznevelési, szakképzési, felnőttképzési és felsőoktatási intézménnyel sikerült együttműködési megállapodást kötnie. Például: Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Budapesti Gazdasági Egyetem, Óbudai Egyetem, Budapesti Corvinus Egyetem, Semmelweis Egyetem (Magyar Olimpiai Bizottság hivatalos oldala).

6. táblázat: Néhány példa az Olimpikon Életút Programban résztvevőkre

(Forrás: Magyar Olimpiai Bizottság hivatalos oldala)

Sportoló neve	Sportág	Oktatási intézmény, szak
Szőke Alex	Birkózás	Testnevelési Egyetem, BA edző
Lucz Anna	Kajak	BGE, pénzügy és számvitel
Márton Anna	Vívás	Károli Gáspár Református Egyetem, pszichológia Msc.
Magyari Alda	Vízilabda	Testnevelési Egyetem, BA edző
Gulyás Michelle	Öttusa	Nemzeti Közszerológati Egyetem, bűnügyi szak, bűnűldözés
Wermeser Zsombor	Parakerékpár	Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, gépészmérnök
Mocsári Bence	Paratriatlon	Szegedi Tudományegyetem, kereskedelem és marketing
Szabó-Feltóthy Eszter	úszás	Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, vegyészmérnök
Balázs Krisztián	Szertorna	Testnevelési Egyetem , BA edző

Sportoló neve	Sportág	Oktatási intézmény, szak
Tiborcz Dániel	Gyorskorcsolya	Budapesti Gazdasági Egyetem, közösség-szervezés
Tasnády Nimród	sportmászás	Prohászka Katolikus Gimnázium

2.3.3. Nemzetközi kutatások

A nemzetközi tanulmányok is megerősítették, hogy az előre tervezés, az önkéntes visszavonulás megkönnyítik az új életformához való alkalmazkodást.

Ebben a témában a legismertebb kutatásokat Amerikában, Európában és Ausztráliában végezték el (Lenténé, 2014).

Ebben a kutatásban három, egymástól jól elhatárolható terület volt, amely mind a három térségben megegyezett: „(1) a sportból való visszavonulás és a sportolói öntudat, (2) a tehetséggondozásban és a sportolói életpálya építésében megjelenő szakaszok, ahol a szülőknek és az edzőknek is kiemelt szerepe van, (3) diák-sportolók szakaszváltásai” (Stambulova et al. 2009, p. 401).

Az individualista kultúrákban nagy hangsúlyt fektetnek a visszavonulásra (Triandis, 2004).

A sportolók önállóan dönthetnek a karrierjükről kapcsolatos döntéseikről, és teljes mértékben felelősek a sportolás utáni tanulmányaikért és tevékenységeikért. A visszavonulás gyakran egy hosszabb folyamatot ölel körbe, mi alatt egy tudatosan előkészített döntés születik (Stambulova et al. 2009).

A sportolói öntudat döntő szerepet játszik a korábbi sportolók életének és világgal való későbbi interakcióknak a kialakításában (Cecic et al. 2004).

Az észak-amerikai kutatások középpontjában a sportolói karrier szakaszai, az edzők, csapattársak, szülők szerepe a sportpályafutás időszakában, valamint a sportolói öntudat és a pályazárás állnak (Bruner et al. 2008).

Az ausztrál kutatások a sportolók teljes körű nézetével foglalkoztak, illetve megnézték milyen karriersegítő programok vannak (Bennie- O’Connor, 2004).

Az európai kutatások központi témájában a sportból a civil életbe történő átmeneti időszak vizsgálata állt (Cecic et al. 2004).

A kutatások különböző nézőpontból vizsgálták meg a sportolói karriert, de a cél megegyezett. Minden kutatás célja volt a problémafeltárás, hogy milyen problémákkal kell megküzdenie egy élsportolónak a pályafutása alatt, illetve utána (Lenténé, 2014).

A 7. számú táblázat a sportolókat érintő váltások fejlődési modelljét mutatja be.

7. táblázat: A sportolókat érintő váltások fejlődési modellje

(Forrás: Wylleman –Lavallee (2004) alapján)

Életkor	10	15	20	25	30	35
Sportolói szint	Kezdetek	Fejlődés	Tökéletesítés		Befejezés	
Pszichológiai szint	Gyermekkor	Serdülőkor	(Fiatal) felnőttkor			
Pszicho-szociális szint	Szülők	Kortársak	Társ		Család	
	Testvérek	Edzők	Edző		(Edző)	
	Kortársak	Szülők				
Tanulmányi és szakmai szint	Általános iskola	Középiskola	Főiskola Egyetem	Szakmai gyakorlat Hivatás gyakorlása		

Nemzetközi kutatások is bizonyítják, hogy egy sportoló a pályafutása alatt több váltási szakaszon is keresztül megy. Az ábra is szemlélteti, hogy hány helyen érik különböző hatások a sportolókat (Wylleman et al. 2004).

A sportpályafutás egyik fontos mozzanatának tekinthető az, amikor a sportoló eldönti, hogy egyszerre építi tovább a karrierjét a sportban és a tanulásban. Manapság már egyre több egyetem olyan felvételi rendszert vezet be, amely segítséget nyújt a sportoló diákoknak (Lenténé, 2014).

Az egyik egyesült királysági egyetemen olyan kezdeményezés indult el, amelynek keretében segítenek a sportolóknak megtalálni az egyensúlyt a sportban és a tanulásban (Aquilina, 2013).

A svéd Dalarna Egyetemen rugalmas oktatási rendszert dolgoztak ki. Ebben nagy szerepet játszik az internet alapú tanulási rendszer. Nyáron kisebb munkaprojektekben is részt vehetnek,

ezáltal is munkatapasztalathoz juthatnak, és felkészülést jelenthet a civil életre (European Commission, 2011).

Az „Ötfázisú Koncepciót” a Német Olimpiai Edzőközpont a berlini Buth Egyetemmel együttműködve fejlesztette ki, hogy a sportolók egyedi igényeit karriertanácsadással, személyre szabott útmutatással és felelős sportolói mentorokkal elégítse ki. A koncepció célja, hogy megkönnyítse a sportolók felsőoktatási tanulmányainak folytatását. Németországban is jelen van a rugalmas tanrend lehetősége. A sportolók tanulmányait tanulmányi tanácsadók is segítik (Lenténé, 2014).

2.4. Sportolók a munkaerőpiacon

A kutatások hozzájárulnak a sportolói életpálya-modell fejlesztéséhez, és a sportolók foglalkoztatásának motiválására is szolgál a vállalat szempontjából. Ez segíteni fogja a munkáltatókat abban, hogy felismerjék, hogy a sportolók értékes készségekkel rendelkeznek, amelyek sikerre vezethetnek a munkaerőpiacon (Faragó, 2020).

A sportolói életpálya-modell segíti a munkaerőpiacon való áttérésben egy sikeres élet elindítását. A sportban megszerzett kompetenciákat a munkaerőpiacon is tudják kamatoztatni.

A karrierépítés már az iskoláskorban megkezdődik. Ebben az időszakban már a pályaorientáció is szerepet kap. Az érdeklődési terület számos tényezőtől függ. Például társadalmi befolyásolás, környezet (Faragó, 2015).

A civil életbe való átmenet nem zökkenőmentes folyamat, különösen az élsportolók esetében. Új társadalmi környezethez kell alkalmazkodni, és ez az átmenet csak gondos felkészüléssel lehet sikeres. A munkaerőpiac jelentős kihívást jelent a sporton kívül érvényesülni kívánó sportolók számára, mivel folyamatos készségfejlesztést és az új körülményekhez való alkalmazkodási képességet igényel (Faragó-Konczos, 2017).

A szülőktől az edzőkig, majd később a szponzorokon és menedzsereken keresztül a sportolók egész pályafutásuk során támogatást kapnak. Az önmenedzsment és az önismeret azonban döntő fontosságú elemei a sportolók sikerének, hiszen tudniuk kell, hová tartanak, mit akarnak elérni, és milyen lépéseket tesznek az elérésük érdekében. Ez a tudatosság a sporton túli életben is fontos, mivel világos célt és motivációt igényel annak eléréséhez (Faragó-Konczos, 2017).

Annak ellenére, hogy kevés munkatapasztalattal rendelkeznek, erős „soft” kompetenciákkal rendelkeznek. A sport számos olyan képesség kialakításában szerepet játszik, amik az élet

különböző területein hatékonyan kamatoztathatók. Ilyen képességek például a kitartás, fejlődésre való törekvés, társas kapcsolatos kezelése, állóképesség (Faragó, 2020).

8. táblázat: Visszavonult labdarúgók elhelyezkedése a munkaerőpiacon

(Forrás: saját gyűjtés)

Simek Péter	M4 sport szakértője
Buzsáky Ákos	Edző, szakértő
Dr. Horváth Zsolt	M4 sport szakértője, játékosügynök, jogász végzettség
Gera Zoltán	Edző
Szántai Levente	Pszichológus
Kanta József	Edző
Dragóner Attila	Sportigazgató
Tímár Krisztián	Edző
Vaskó Tamás	Nemzetközi kapcsolatokért felelős menedzser

A hivatásos labdarúgók pályafutása a legtöbb szakmához képest viszonylag rövid, gyakran egészen fiatalon vonulnak vissza. A közhiedelem ellenére nem minden visszavonult sportoló képes kizárólag a sportjövedelméből megélni, ezért néhányan másodmunkát keresnek alkalmazottként vagy vállalkozóként (Ramos, 2021).

Ramos (2021) tanulmánya azt vizsgálja, hogy a játékosok humán tőkéje és karrierjellemzői milyen hatással vannak arra, hogy a futballtól való visszavonulásuk után milyen valószínűséggel lépnek vissza a munkaerőpiacra, és ha igen akkor vállalkozóként vagy alkalmazottként

Az elmúlt évtizedekben a sport egyre inkább elüzletiesedett és professzionalizálódott. Ez nagyobb idő-és energiaigényt jelentett a sportolók számára, ami gyakran átfedésben van az oktatási és szakmai képzésükkel. Ennek következtében csökkent az oktatás színvonala és minősége, valamint az egyéb érdeklődési körök és készségek fejlesztése (Ramos, 2021).

A közvélemény növekvő érdeklődése és a média figyelme az olyan nagyteljesítményű sportágak iránt, mint a labdarúgás, magasabb jövedelmet és nagyobb népszerűséget eredményezett a legsikeresebb sportolók számára. Ezzel szemben nem minden sportoló kap ugyanolyan mértékű figyelmet és elismerést, nem minden sportoló képes elegendő anyagi tőkét felhalmozni ahhoz, hogy kizárólag a sporttal kapcsolatos jövedelmekre támaszkodjon, és nyugdíjas korában is megőrizze a megszokott, kívánt életmódot. Ez a helyzet gyakran ahhoz vezet, hogy újra be kell lépni a munkaerőpiacra. Így elkezdhetik a második karrierjüket (Ramos, 2021).

Több tényező is befolyásolhatja a visszavonult sportolók számára elérhető szakmai lehetőségeket, többek között az, hogy milyen klubban játszottak, milyen jövedelemmel rendelkeznek, és milyen korábbi munkatapasztalataik vannak, vagy van-e egyáltalán (Ramos, 2021).

Az élsportból való részvétel pozitív és negatív hatással is lehet a sportágból való visszavonulás utáni karrierlehetőségekre. Egyrészt az intenzív idő – és energiakötelezettség korlátozhatja az oktatási és szakmai lehetőségek követését, ami alacsonyabb képzettséghez és az új szakmába való késleltetett belépéshez vezethet. A másik oldalról viszont a népszerű sportágak fokozott médiamegjelenése lehetővé tette az élsportolók számára, hogy növeljék népszerűségüket és kapjanak nyilvános elismerést, bővítsék társadalmi köreiket, és értékes kapcsolatokat alakítsanak ki, amelyek javíthatják a karrierlehetőségüket. (Ramos 2021 idézi Conzelmann-Nagel 2003).

Az egyén kapcsolati hálója gyakran értékes információkkal szolgálhatnak a munkalehetőségekről és karrierlehetőségekről, megkönnyítheti a munkakeresést (Granovetter, 2018). A választott karrierút is befolyásolhatja a potenciális lehetőségeket. A kizárólag a sportra való összpontosítás több időt biztosíthat az edzésre és a teljesítmény fokozására, de a kettős karrier folytatása egy másik szakmában való munkával vagy tanulással segíthet a különböző területeken való készségek és ismeretek megszerzésében, ami végső soron növeli a szakmai lehetőségeket a sporttól való visszavonulás után. Ez megkönnyítheti a sportból való kilépést, és megkönnyítheti a munkaerőpiacra való beilleszkedést (Barriopedro et al. 2018).

A professzionális sportkörnyezet a nemzetközi hatókörével, a csapatokba és eseményekbe történő növekvő pénzügyi befektetésekkel, a szponzorációval és a médiában való megjelenéssel új üzleti vállalkozások számára teremtett lehetőségeket (Ramos 2021 idézi Ratten 2015).

Az eredményes sportolók láthatósága és márkaképe jelentős értéket képviselhet, és további pénzügyi lehetőségeket biztosíthat a profi sportolói pályafutásuk alatt és után (Parmentier-Fischer, 2012). Számos sportoló a sportban elért sikereit használja fel arra, hogy üzleti vállalkozásba kezdjen, részt vegyen marketingkampányokban és saját termékeket dobjon a piacra (Ramos 2021 idézi Ratten 2015).

Az erős szociális háló, az értékes kapcsolatok és korábbi üzleti tapasztalat előnyös lehet a vállalkozói karrier folytatásához. Továbbá Steinbrink et al. (2019) összefüggést mutatott ki a hivatásos sportolók és a sikeres vállalkozók személyiségjegyei között, ami arra utal, hogy a sportolók alkalmasak lehetnek vállalkozói pozíciókra.

A sportolók erős versenyzői szellemmel rendelkeznek, céltudatosak, és erős munkamorálról tesznek tanúbizonyságot. Sportolói karrierjük révén önbizalmat, vezetői és kommunikációs készségeket is fejlesztenek, különösen a csapatsportokban, amelyek mind értékes tulajdonságok a vállalkozói sikerhez. A sportolók számára egy másik lehetséges karrierlehetőség, ha a sporton belül helyezkednek el. Az edzői, klubok, egyesületek vezetésére vagy adminisztratív feladatok ellátására való áttérés lehetővé teszi számukra, hogy hasznosíthassák szakértelmüket és tudásukat a területen, és a sportolóként kifejlesztett készségeiket átültessék egy új karrierbe (Ramos, 2021).

A sportolói pályafutás befejezése az egyik legtöbbet kutatott átmenet a sportiparban (Jordana et al. 2017). Az eredmények azt mutatják, hogy a sportolói pályafutás vége gyakran válságos időszak a sportolók számára, mivel küzdenek a sportkarrierjükből való kilépés kihívásaival, és azoknak a megküzdésével (Coakley, 2005). Ez a nehézség annak tudható be, hogy a legtöbb sportoló nem eléggé felkészült és nem eléggé tudatos (Dimoula et al. 2013). Különösen a sportolói identitásukkal való erős azonosulás és a kettős karrier kiegyensúlyozásának kihívásai tűnnek kulcsfontosságú tényezőkné, amelyek hozzájárulnak a pályafutás utáni élethez való alkalmazkodás nehézségeihez (Martin et al. 2014).

A sportolói pályafutásból való visszavonulás különböző kihívásokhoz vezethet, mint például az identitással való küzdelem, az elveszettség és bizonytalanság érzése a jövővel kapcsolatban, valamint az új életmódhoz való alkalmazkodás nehézségei (Jordana et al. 2017).

A sportolói pályafutás befejezésének számos oka lehet. A sportolói pályafutás befejezése lehet önkéntes vagy nem önkéntes döntés. Az önkéntes visszavonulást a zökkenőmentesebb átmenettel és a pályafutás utáni élethez való könnyebb alkalmazkodással hozták összefüggésbe,

míg a nem önkéntes visszavonulást olyan nehézségekkel hozták összefüggésbe, mint a negatív érzelmek és az új élethez való alkalmazkodás nehézségei (Stambulova et al. 2009).

Park és munkatársai (2013) a karrierátmenetet befolyásoló tényezőkről szóló tanulmányukban tizenöt változót találtak, amelyek kapcsolatban állnak ezzel a folyamattal, köztük a sportolói identitást, a korai karriertervezést, a megküzdési stratégiákat, a pszichoszociális támogatást és a kontroll érzékelését.

Például a sportolói identitás szintje, amely arra utal, hogy a sportolók hogyan látják magukat a sportvilágban, valamint a sportkarrierjük során kialakított értékekre és társadalmi kapcsolatokra szoros összefüggést mutat a pályafutás utáni átmenet során tapasztalt kihívásokkal (Cosh et al. 2013).

Azok a sportolók, akik teljes mértékben a sportáguknak szentelik magukat, negatív érzelmeket, veszteségérzetet, elszigetelődési vágyat és az ismeretlen jövőtől való félelmet élhetnek át. Ez elhúzódó küzdelmet eredményezhet az identitásuk kiegyensúlyozottságáért, ellentétben a kettős karriert folytató sportolókkal (Torregrosa et al. 2015).

Másrészt a sportcélok elérése és a sportkarrier során való kiteljesedés megtalálása pozitívan befolyásolhatja a sportoló átmenetét a sportkarrier utáni életbe (Martin et al. 2014). Roberts és munkatársai (2015) szerint a támogató közeg jó hatással van a sportolók számára az átmenetet és a karrier utáni folyamat során.

Coakley (2005) is megfogalmazta tanulmányában, hogy házastársak, családtagok, menedzserek, pszichológusok és barátok által nyújtott informális támogatás segít a sportolóknak az új élethez való alkalmazkodásban és javítja az általános életminőségüket ebben az átmeneti szakaszban. Egy menedzser jelentős szerepet játszik egy profi sportoló életében. Nagy hatással van a sportoló általános közérzetére, és segítenek a sportolói karrierből való kilépés megtervezésében és előkészítésében.

A tanulmány célja az volt, hogy megvizsgálja a korai specializáción átesett visszavonult futballisták különböző tapasztalatait, és megértse, hogy ez hogyan hatott sportolói identitásukra, a visszavonulásra, és hogyan birkóztak meg vele. A tanulmány eredményei azt mutatják, hogy a sportolói identitás a korai sportági specializáció során kezd kialakulni, a sportolói pályafutás során folytatódik, és az élsportot abbahagyó sportolók számára kihívást jelent a visszavonulás során. Azok a labdarúgók, akik korán specializálódnak és erősen azonosulnak sportolói személyiségükkel, jobban küzdenek a visszavonulással (Milenkovic, 2022).

3. Alkalmazott módszerek (Anyag és módszer)

Diplomadolgozatom megírásához kvantitatív és kvalitatív kutatási módszert is alkalmaztam. Kvantitatív módszernek kérdőívet, kvalitatív módszernek pedig a tartalomelemzést választottam.

Kutatásom során három hipotézist állítottam fel:

H1: Minél inkább gondolkodik a sportolói életútban, annál később foglalkozik a sportolás utáni munkaerőpiaci lehetőséggel.

H2: Az egyén törekszik arra, hogy a sporttapasztalatait a munkaerőpiacon is tudja kamatoztatni.

H3: A különféle posztok más-más kompetenciát fejlesztenek, és emiatt az álommunkakörben más kompetenciák jelennek meg.

Elsőként a kérdőíves kutatást végeztem el. A mintavétel a Google Űrlap segítségével létrehozott kérdőív elektronikus úton történő kitöltésével történt. Kitöltésnél fontos volt, hogy focisták, visszavonult focisták vagy hobbi focisták töltsék ki. A kérdőívem 21 kérdést tartalmazott. A kérdőívvel 120 embert sikerült megszólítanom. A kitöltés 2024. 03.07.-én kezdődött és 2024.04.08.-ig volt nyitott. A kérdőívet családtagoknak, barátoknak külön elküldtem, illetve a saját Facebook, Instagram profilomon, különböző egyetemi csoportokban, kérdőíves csoportokban osztottam meg.

Az adatfeldolgozás ezzel a folyamattal nem ért véget, hisz az Űrlap adatainak letöltését követően az Excel adathalmazt átkonvertáltam a Statistical Package for the Social Sciences, azaz SPSS programhoz, amivel a hipotéziseimet kívántam elemezni. Az első kettő hipotézis során keresztábra elemzést és khí-négyzet próbát végeztem. A harmadik hipotézis vizsgálata során posztonként megnéztem, hogy milyen kompetenciákkal kellene az adott poszton játszó egyénnek rendelkeznie a megkérdezettek szerint.

A másik módszerem a tartalomelemzést volt, mely során a magyar első osztályú labdarúgó-bajnokság futballakadémiáinak a honlapját elemeztem. Összesen hét darab akadémiát sikerült találnom a magyar első osztályú labdarúgó-bajnokságból.

A tartalomelemzés folyamán először megvizsgáltam az egyes akadémiák weboldalának alapvető felépítését, valamint az áttekinthetőségét, hogy meg tudjam ítélni, mennyire lehet kiigazodni, mennyire felhasználóbarát.

Következőnek azt néztem, hogy milyen gyakran raknak ki új híreket, bejegyzéseket.

Ezt követően különböző kérdések mentén próbáltam haladni az elemzéssel:

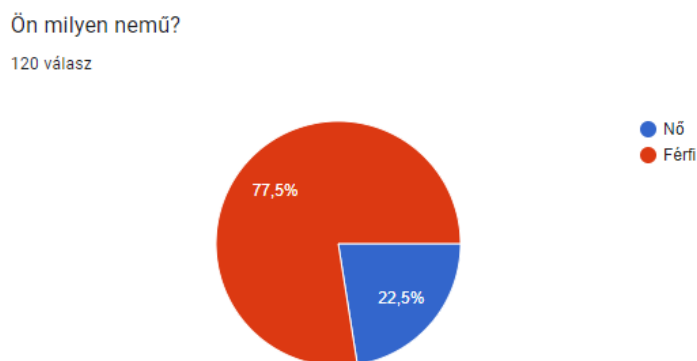
- Van-e tanterv a honlapon?
- Van-e olyan tárgy, ami a pályaorientációval foglalkozik?
- Van-e olyan tárgy, ami a munkaerőpiaccal kapcsolatos?
- Szülőknek van információ?
- Vannak-e pályaorientációval kapcsolatos szolgáltatások, programok?
- Milyen fajta hírek vannak?
- Vannak-e az akadémián pályaorientációs szakemberek/coachok/sportpszichológusok?
- Munkaerőpiaccal kapcsolatos tartalmak megjelennek-e a honlapon?

4. Eredmények és értékelésük

4.1. A kérdőíves vizsgálat eredményei

1. ábra: Válaszadók neme

(Forrás: saját kutatás alapján)

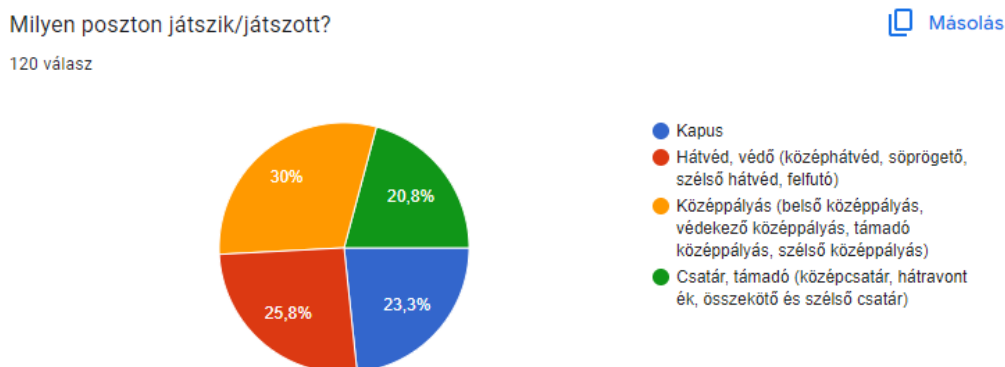

A kutatáshoz használt minta 120 főre terjedt ki. A nemenkénti elosztást figyelembe véve 93 férfi és 27 nő vett részt a kutatásban.

Korosztályt tekintve 11-60 év közöttiek töltötték ki. Többségben az Y^1 és Z^2 generáció tagjai. Kérdésként szerepelt, hogy hány évesen kezdték el a labdarúgást. A kitöltők nagyrésze már egészen fiatalon elkezdett foglalkozni a labdarúgással. A többség általános iskola alsótagozata alatt kezdett el focizni, de szép számmal voltak kitöltők, akik már az óvodában elkezdtek játszani.

2. ábra: Válaszadók posztjai

(Forrás: saját kutatás alapján)

¹ 1980-1994 között született egyének.

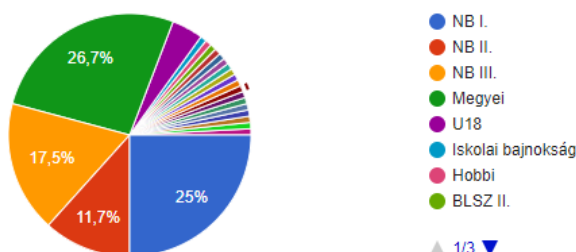
² 1995-2009 között született egyének.

3. ábra: Játék legmagasabb szintje

(Forrás: saját kutatás alapján)

Mi a legmagasabb szint, ahol játszik/játszott?

120 válasz

A kitöltők 26,7%-a a megyei bajnokságot, 25%-a NBI-es bajnokságot³, 17,5%-a NB3-as bajnokságot⁴, 11,7%-a az NB2-es bajnokságot⁵ jelölte meg. A kitöltők közül páran nevesebb külföldi bajnokságban is megfordultak. Például a spanyol La Liga vagy a német Bundesliga. De olyanra is volt példa, aki magára ölthette a magyar címeres mezt is. Illetve akadtak utánpótlás bajnokságban játszó fiatalok is.

Következő kérdésben megkérdeztem, hogy mi (volt) a céljuk a labdarúgással.

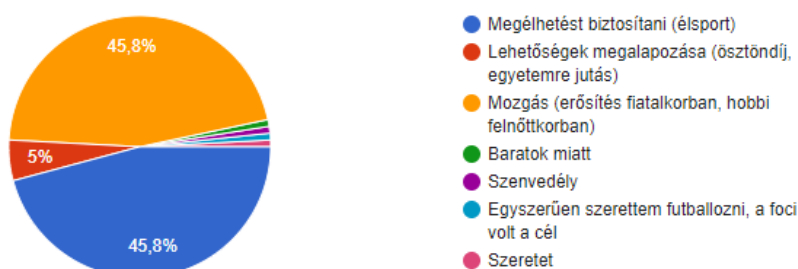
4. ábra: Cél a labdarúgással

(Forrás: saját kutatás alapján)

Mi (volt) a célja a labdarúgással?

120 válasz

Másolás

³ Magyar első osztályú labdarúgó-bajnokság

⁴ Magyar harmadosztályú labdarúgó-bajnokság

⁵ Magyar másodosztályú labdarúgó-bajnokság

Ennél a kérdésnél nem volt nagy eltérés. A többség vagy a megélhetés érdekében foglalkozik a labdarúgással vagy szimplán mozgásformának választja a labdarúgást. Kíváncsi voltam, hogy minek tartják/tartották magukat. Itt, ahogy az ábra is mutatja eléggé megoszlott az eredmény.

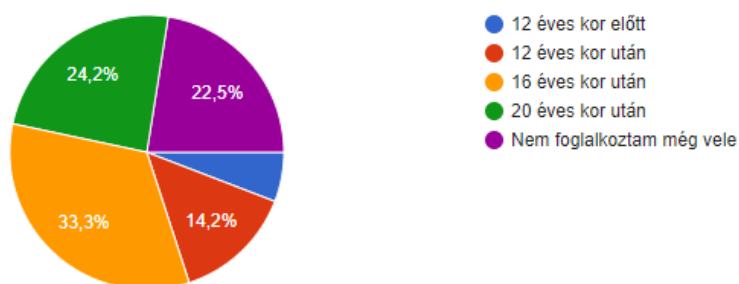
Feltettem kérdésként, hogy részt vesznek-e hosszabb szakmai vagy általános képzésen. Kicsivel több, mint a fele a sport mellett tanul is. Mint emberi erőforrás tanácsadó szakos hallgató kíváncsi voltam, hogy foglalkoztak-e a sport utáni életpályával, és ha igen, akkor mikor kezdtek el vele foglalkozni.

5. ábra: Sportkarrier

(Forrás: saját kutatás alapján)

Sportkarrier utáni életpályával mikor kezdett el foglalkozni?

120 válasz

A kitöltők nagy részének a szülők, rokonok segítik, segítették a pályaválasztást. De a szülők, rokonok mellett az edzők, tanárok, barátok is ráhatással tudnak lenni a pályaválasztásra. A 9. és 10. számú táblázatokban összegyűjtöttem a kitöltők álommunkáit. Többen a sportterületén szeretnének maradni, de szép számban jelentek meg civil szakmák is.

9. táblázat: Sporttal kapcsolatos foglalkozások

Sporttal kapcsolatos foglalkozások	
- Futballista	- Élsportoló
- Edző	- Sportközgazdász
- Futballedző	- Sportmenedzser
- Sportpszichológus	- Sportszakértő
- Sportkommentátor	- Játékosmegfigyelő
- Sportriporter	- Sportújságíró
- Testnevelő tanár	- Mérkőzések elemzésével foglalkozni, háttéranyagokat készíteni

10. táblázat: Nem sporttal kapcsolatos foglalkozások

Nem sporttal kapcsolatos foglalkozások	
- Könyvelő	- Jogász
- Autószerelő	- Ügyvéd
- Masszőr	- Bérszámfejtő
- Bankár	- Mérnök
- Nyomozó	- Szakács
- Gyerekekkel foglalkozni	- Utazó blogger
- Dietetikus	- Kozmetikus
- Filmsztár	- Bármilyen segítő foglalkozás
- Pénzügyi szakember	- Rendezvényszervező
- Marketingmenedzser	- Séf

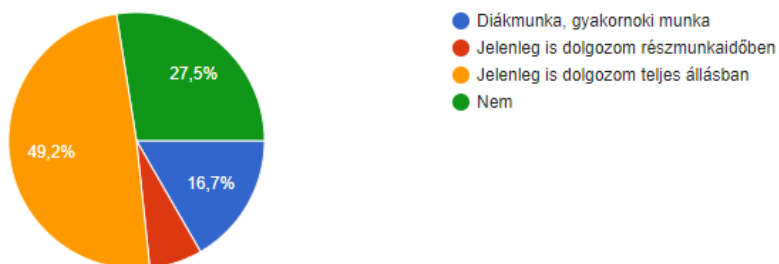
6. ábra: Munkatapasztalat

(Forrás: saját kutatás alapján)

Rendelkezik munkatapasztalattal?

120 válasz

 Másolás

Ahogy a 6. ábra is mutatja a kitöltők majdnem fele dolgozik teljes állásban, 27,5% egyáltalán nem dolgozik, 16,7% diákmunka, gyakornoki munka keretében, 6,7% pedig részmunkaidőben dolgozik.

A 11. számú táblázat a kitöltők foglalkozását tartalmazza. Többüknek sikerült a sport területén maradni, elhelyezkedni.

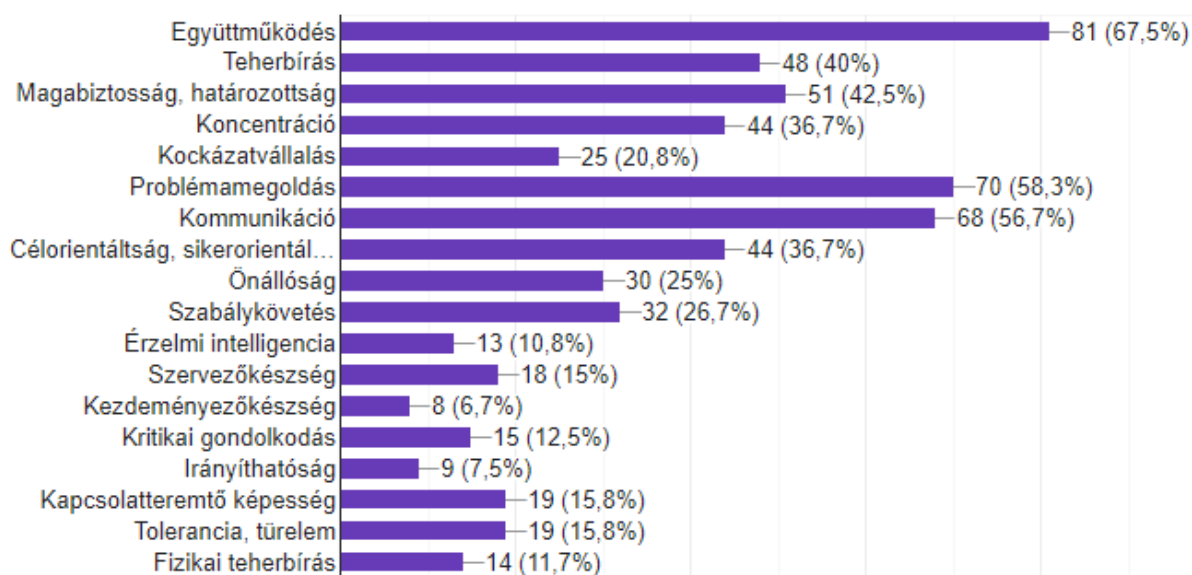
11. táblázat: Kitöltők foglalkozás

- Edző	- Sportboltban eladó
- Testnevelő tanár	- Utánpótlás szakágvezető
- Irodai asszisztens	- Digitális marketinges
- Gyári munkás	- Speditőr
- Autószerelő	- Szakács
- Irodai gyakornok	- Social media manager
- Masszőr	- Szakács
- Forgalmi szolgálattevő a MÁV-nál	- Forgalomirányító
- Bérszámfejtő	- Pincér
- Beszerző	- Horgászboltban eladó
- Betanított munkás	- Sportszakértő
- Beosztott egy logisztikai cégnél	- Futár
- Hostess	- Építészmérnök
- Rendőr-nyomozó	- Könyvelő gyakornok

- Egyéni vállalkozó	- Barber
- Ügyintéző	- Jogi gyakornok
- Védőnő	- Eladó
- Járművezető	- Pénzügyi tanácsadó
- Termelésmenedzser	- Kalauz
- Adótanácsadó	- Asztalos
- Élsportoló	- Buli promóter
- Ellenőr	- Műszaki menedzser
- Utánpótlás edző	- Rendezvényszervező gyakornok
- Eladó	- Sale
- Sportvezető	- Gázszerelő
- Pszichológus	

Utolsó kérdésként az hangzott el, hogy melyek azok a kompetenciák, amiket tovább visznek/vittek a jelenlegi munkakörükbe.

7. ábra: Kompetenciák

A válaszok összesítése alapján jól látható, hogy a futball által fejlesztett kompetenciák által az együttműködés (67,5%), a problémamegoldás (58,3%), a kommunikáció (56,7%), a

célorientáltság, sikerorientáltság (36,7%), szabálykövetés (26,7%) kompetenciákat viszik tovább a legtöbben.

Hipotézis1: Minél inkább gondolkodik a sportolói életútban, annál később foglalkozik a sportolás utáni munkaerőpiaci lehetőségekkel.

12. táblázat: A pályaválasztáskor a sporttapasztalatainak hasznosítása és a sportkarrier összehasonlítása

Crosstabulation

		A pályaválasztáskor a sporttapasztalatainak hasznosítása				Total
		Arra törekedtem, hogy sportterületen helyezkedjek el	Egyáltalán nem vettem figyelembe	Elsődleges szempontom volt	Figyelembe vettem, de nem volt elsődleges szempont	
Sportkarrier utáni életpályával való foglalkozás	12 éves kor előtt	0 0,0%	2 28,6%	5 71,4%	0 0,0%	7 100,0%
	12 éves kor után	4 23,5%	8 47,1%	1 5,9%	4 23,5%	17 100,0%
	16 éves kor után	9 22,5%	19 47,5%	7 17,5%	5 12,5%	40 100,0%
	20 éves kor után	10 34,5%	10 34,5%	5 17,2%	4 13,8%	29 100,0%
	Nem foglalkoztam még vele	2 7,4%	11 40,7%	10 37,0%	4 14,8%	27 100,0%
	Total	25 20,8%	50 41,7%	28 23,3%	17 14,2%	120 100,0%

Az első hipotézis során azt vizsgáltam, hogy van-e összefüggés aközött, hogy az egyén minél inkább gondolkodik a sportolói életútban, annál később foglalkozik a sportolás utáni munkaerőpiaci lehetőségekkel. Ennek vizsgálata érdekében kereszttábla elemzést és khinégyszet próbát végeztem.

Az alábbi táblázat során kapott eredmények alapján elmondható, hogy azok az egyének, akik 12 éves kor előtt foglalkoztak az életpályájukkal, 71,4%-uk szerint elsődleges szempont volt számukra a pályaválasztáskor a sporttapasztalatainak hasznosítása.

Azok az egyének, akik 12 éves kor után foglalkoztak az életpályájukkal, 47,1% egyáltalán nem vette figyelembe szerint a pályaválasztáskor a sporttapasztalatainak hasznosítása.

Azok az egyének, akik 16 éves kor után foglalkoztak az életpályájukkal, 47,5%- egyáltalán nem vette figyelembe szerint a pályaválasztáskor a sporttapasztalatainak hasznosítása.

A 20 éves kor utáni csoportnál változóan alakultak az eredmények, 34,5% arra törekedett, hogy sportterületen helyezkedjen el, 34,5% egyáltalán nem vette figyelembe, 17,2% számára a pályaválasztáskor való sporttapasztalatainak hasznosítása elsődleges szempont volt 13,8% pedig figyelembe vette, de nem volt elsődleges szempont számukra.

13. táblázat: Pályaválasztáskor való sporttapasztalatainak hasznosítása- Khí-négyzet próba

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	22,107	12	,036
Likelihood Ratio	23,010	12	,028
N of Valid Cases	120		

A khí-négyzet próba során azt vizsgáltam, hogy van-e összefüggés aközött, hogy az egyén minél inkább gondolkodik a sportolói életútban, annál később foglalkozik a sportolás utáni munkaerőpiaci lehetőségekkel. A kapott eredmények alapján elmondható, hogy a vizsgált két változó között szignifikáns összefüggés van, mert $p < 0,05$ ($p=0,036$).

Vagyis az egyén minél inkább gondolkodik a sportolói életútban, annál később foglalkozik a sportolás utáni munkaerőpiaci lehetőségekkel, tehát fedezhető fel kapcsolat. A szabadságfokra (df) vonatkozóan 12-es értéket kaptam, ami azt mutatja meg, hogy a vizsgált minta mennyire szimmetrikus eloszlású.

Ezek alapján a felállított hipotézist megtartom.

Hipotézis2: Az egyén törekszik arra, hogy a sporttapasztalait a munkaerőpiacon is tudja kamatoztatni.

14. táblázat: Pályaválasztáskor a sporttapasztalatainak hasznosítása és a poszt összevetése

Crosstabulation						
		Pályaválasztáskor a sporttapasztalatainak hasznosítása				Total
		Arra törekedtem, hogy sportterületen helyezkedjek el	Egyáltalán nem vettem figyelembe	Elsődleges szempontom volt	Figyelembe vettem, de nem volt elsődleges szempont	
Poszt	Csatár, támadó	7 28,0%	11 44,0%	2 8,0%	5 20,0%	25 100,0%
	Hátvéd, védő	6 19,4%	13 41,9%	7 22,6%	5 16,1%	31 100,0%
	Kapus	6 21,4%	11 39,3%	7 25,0%	4 14,3%	28 100,0%
	Középpályás	6 16,7%	15 41,7%	12 33,3%	3 8,3%	36 100,0%
Total		25 20,8%	50 41,7%	28 23,3%	17 14,2%	120 100,0%

Az alábbi hipotézis mélyebb vizsgálata érdekében a vizsgált egyének posztját vettem össze a pályaválasztáskor való sporttapasztalatainak hasznosítása. Ennek eszközeként keresztábla elemzést és khi-négyzet próbát végeztem.

A **csatár, támadó poszton játszó**k közül 28% arra törekedett, hogy sportterületen helyezkedjen el, 44% egyáltalán nem vette figyelembe, 8% számára a pályaválasztáskor való sporttapasztalatainak hasznosítása elsődleges szempont volt 20 % pedig figyelembe vette, de nem volt elsődleges szempont számukra.

A **hátvéd, védő poszton játszó**k közül 19,4 % arra törekedett, hogy sportterületen helyezkedjen el, 41,9% egyáltalán nem vette figyelembe, 22,6% számára a pályaválasztáskor

való sporttapasztalatainak hasznosítása elsődleges szempont volt 16,1% pedig figyelembe vette, de nem volt elsődleges szempont számukra.

A kapus poszton játszók közül 21,4% arra törekedett, hogy sportterületen helyezkedjen el, 39,3% egyáltalán nem vette figyelembe, 25% számára a pályaválasztáskor való sporttapasztalatainak hasznosítása elsődleges szempont volt 14,3% pedig figyelembe vette, de nem volt elsődleges szempont számukra.

A középpályás poszton játszók közül 16,7% arra törekedett, hogy sportterületen helyezkedjen el, 41,7% egyáltalán nem vette figyelembe, 33,3% számára a pályaválasztáskor való sporttapasztalatainak hasznosítása elsődleges szempont volt 8,3% pedig figyelembe vette, de nem volt elsődleges szempont számukra.

15. táblázat: Pályaválasztáskor a sporttapasztalatainak hasznosítása és a poszt- Khí-négyzet próba

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,677	9	,671
Likelihood Ratio	7,402	9	,595
N of Valid Cases	120		

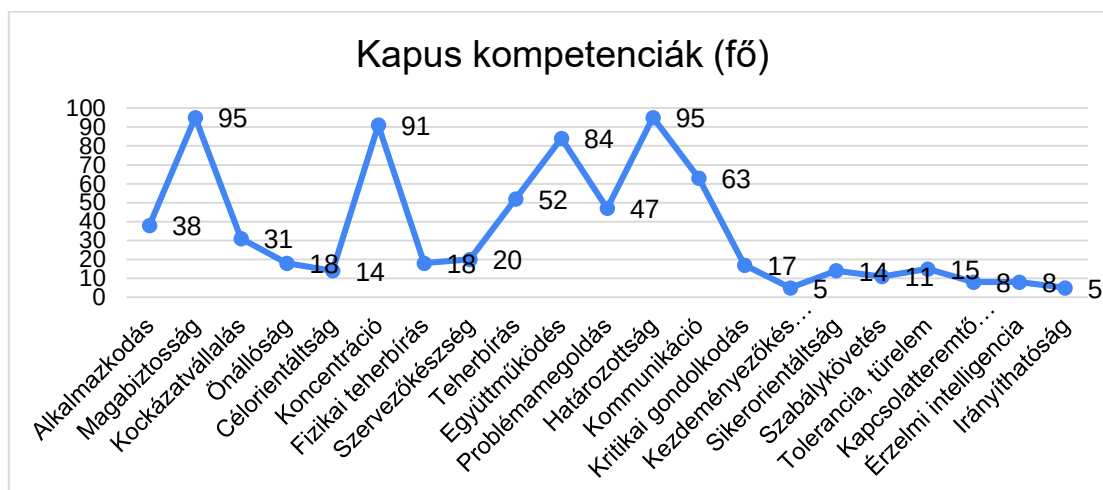
A khi-négyzet próba során azt vizsgáltam, hogy van-e összefüggés aközött, hogy az egyén milyen poszton játszik és törekszik-e arra, hogy a sporttapasztalait a munkaerőpiacon is tudja kamatoztatni.

A kapott eredmények alapján elmondható, hogy a vizsgált két változó között nincsen szignifikáns összefüggés van, mert $p > 0,05$ ($p = 0,671$). Vagyis az egyén, hogy az egyén milyen poszton játszik és törekszik-e arra, hogy a sporttapasztalait a munkaerőpiacon is tudja kamatoztatni. nem fedezhető fel kapcsolat.

Tehát a felállított hipotézist miszerint az egyén milyen poszton játszik és törekszik-e arra, hogy a sporttapasztalait a munkaerőpiacon is tudja kamatoztatni, elvetem.

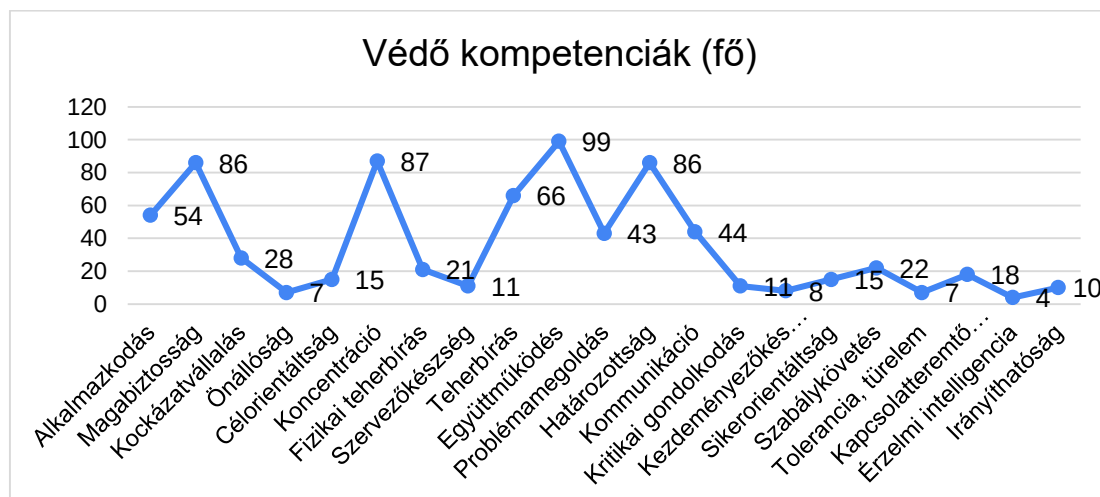
Hipotézis3: A különféle posztok más-más kompetenciát fejlesztenek, és emiatt az álom munkakörben más kompetenciák jelennek meg.

8. ábra: Kapus kompetenciák

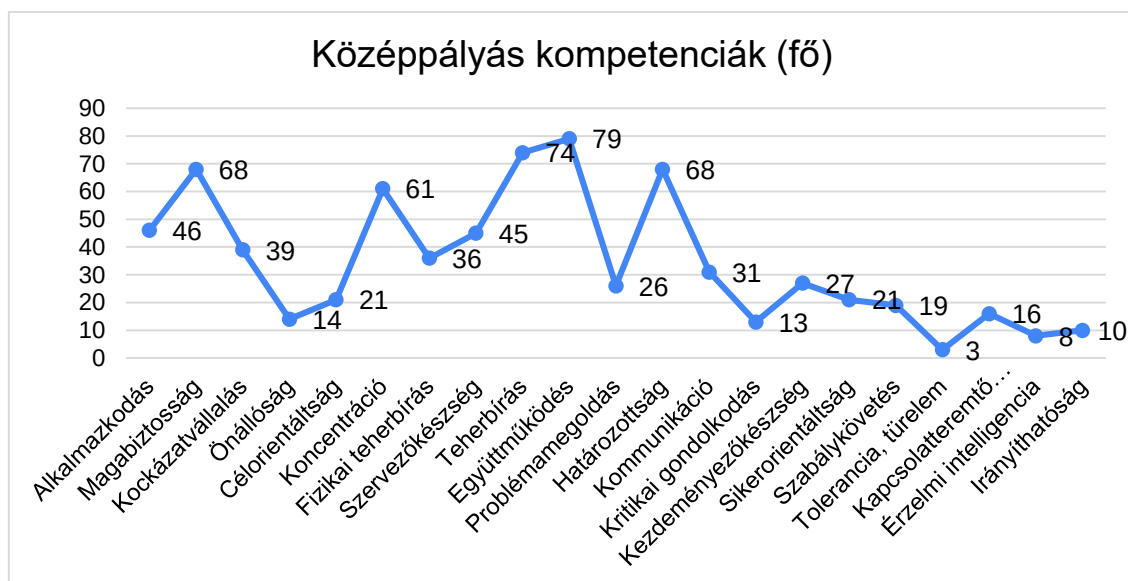
A fenti diagram azok a kompetenciákat mutatja be, amikkel egy kapus posztján játszó egyénnek kellene a megkérdezettek szerint rendelkezni. A kapott eredmények alapján elmondható, a válaszadók szerint egy kapus fő kompetenciái közé a magabiztosság a koncentrációs képesség és a határozottság sorolható. A kapott eredmények alapján elmondható, a válaszadók szerint egy kapus fő kompetenciái közé legkevésbé a kezdeményező készség, kapcsolatteremtő képesség, érzelmi intelligencia és az irányíthatóság sorolható.

9. ábra: Védő kompetenciák

A fenti diagram azok a kompetenciákat mutatja be, amikkel egy védő poszton játszó egyénnek kellene a megkérdezettek szerint rendelkezni. A kapott eredmények alapján elmondható, a válaszadók szerint egy védőnek a fő kompetenciái közé az együttműködés a koncentrációs képesség és a magabiztosság sorolható. A kapott eredmények alapján elmondható, a válaszadók szerint egy védőnek a fő kompetenciái közé legkevésbé az önállóság, kezdeményező képesség, érzelmi intelligencia, tolerancia és a türelem sorolható.

10. ábra: Középpályás kompetenciák

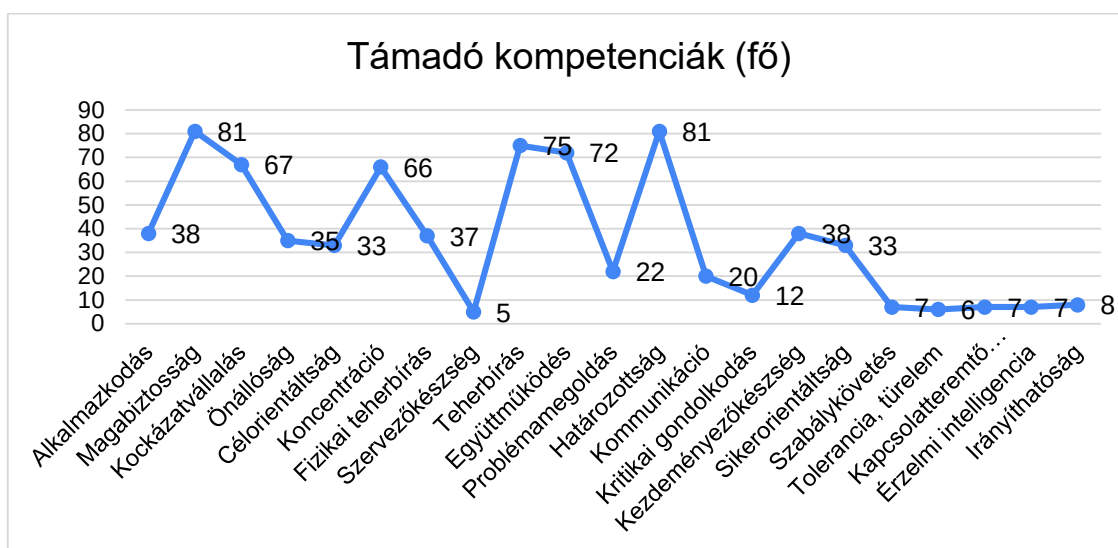

A fenti diagram azok a kompetenciákat mutatja be, amikkel egy középpályás poszton játszó egyénnek kellene a megkérdezettek szerint rendelkezni.

A kapott eredmények alapján elmondható, a válaszadók szerint egy középpályán játszóknak a fő kompetenciái közé az együttműködés, a magabiztosság és a határozottság sorolható.

A kapott eredmények alapján elmondható, a válaszadók szerint egy középpályán játszóknak a fő kompetenciái közé legkevésbé az érzelmi intelligencia, tolerancia és a türelem sorolható.

11. ábra: Támadó kompetenciák

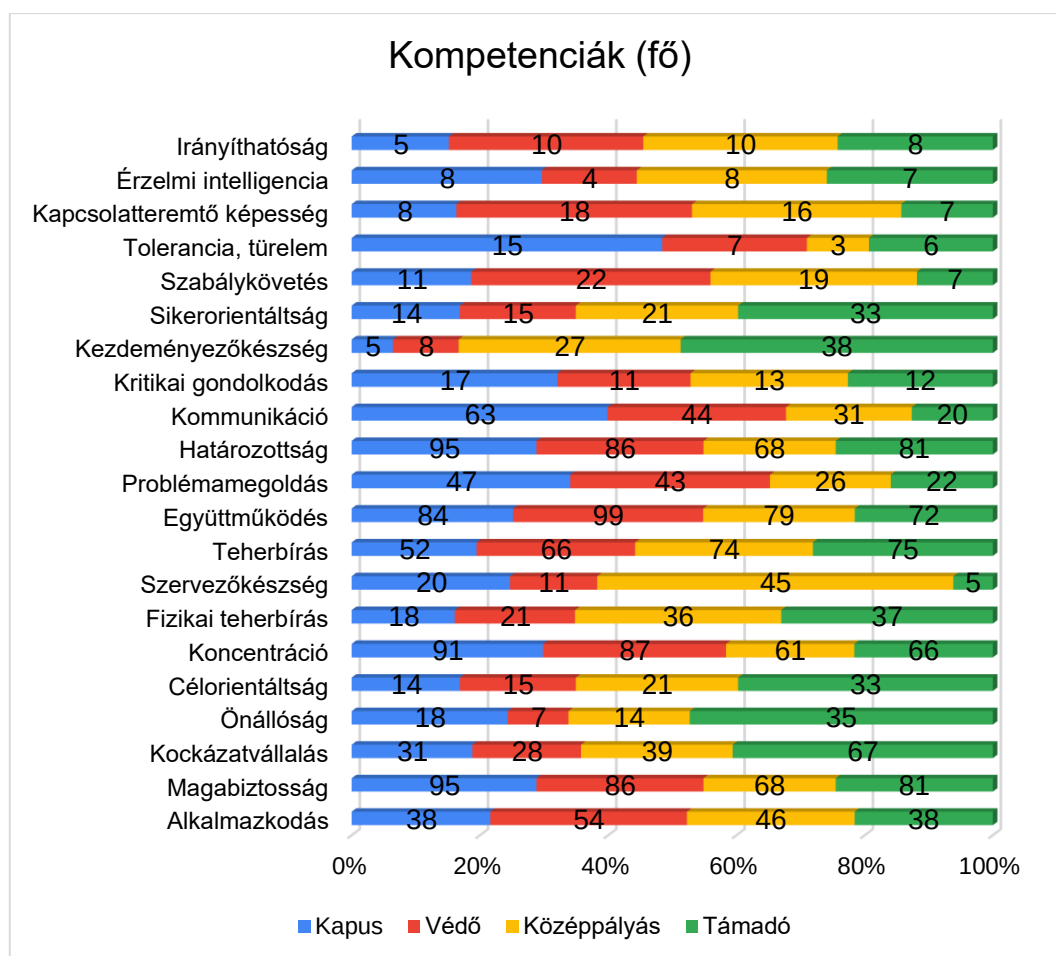

A fenti diagram azok a kompetenciákat mutatja be, amikkel egy támadó poszton játszó egyénnek kellene a megkérdezettek szerint rendelkezni.

A kapott eredmények alapján elmondható, a válaszadók szerint egy támadó poszton játszóknak a fő kompetenciái közé a határozottság, a magabiztosság, teherbírás és a kockázatvállalás sorolható.

A kapott eredmények alapján elmondható, a válaszadók szerint egy támadó poszton a fő kompetenciái közé legkevésbé a szervezőkészség, szabálykövetés, tolerancia, türelem, kapcsolatteremtő képesség, érzelmi intelligencia és az irányíthatóság sorolható.

12. ábra: A kapus, védő, középpályás és támadók össz. kompetenciáinak bemutatása

A fenti diagramon a kapus, védő, középpályás és támadók összesített kompetenciáinak bemutatása található.

- Alkalmazkodás, leginkább a védőkre jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Magabiztosság, leginkább a védőkre jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Kockázatvállalás, leginkább a támadókra jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Önállóság, leginkább a támadókra jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Célorientáltság, leginkább a támadókra jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Koncentráció, leginkább a kapusokra jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Fizikai teherbírási, leginkább a támadókra jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Szervezőkézség, leginkább a középpályásokra jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Teherbírási, leginkább a támadókra jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.

- Együttműködés, leginkább a védőkre jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Problémamegoldás, leginkább a kapusokra jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Határozottság, leginkább a kapusokra jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Kommunikáció, leginkább a kapusokra jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Kritikai gondolkodás, leginkább a kapusokra jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Kezdeményezőkézség, leginkább a támadókra jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Sikerorientáltság, leginkább a támadókra jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Szabálykövetés, leginkább a védőkre jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Tolerancia, türelem, leginkább a kapusokra jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Kapcsolatteremtő képesség, leginkább a védőkre jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján.
- Érzelmi intelligencia, leginkább a kapusokra és a középpályásokra jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján , bár elmondható és fontos hozzátennem, hogy kifejezetten egyikre sem jellemző a kevés válaszok alapján.
- Irányíthatóság, leginkább a védőkre és a középpályásokra jellemző a megkérdezett egyének válaszai alapján, bár elmondható és fontos hozzátennem, hogy kifejezetten egyikre sem jellemző a kevés válaszok alapján.

16. táblázat: A pályaválasztáskor sporttapasztalatok hasznosítása és az életkor

Crosstab						
		A pályaválasztáskor sporttapasztalatok hasznosítása				Total
		Arra törekedtem, hogy sportterületen helyezkedjek el	Egyáltalán nem vettem figyelembe	Elsődleges szempontom volt	Figyelembe vettem, de nem volt elsődleges szempont	
Ön hány éves?	11-18 év közötti	4 23,5%	2 11,8%	10 58,8%	1 5,9%	17 100,0%
	19-25	8 25,0%	10 31,3%	5 15,6%	9 28,1%	32 100,0%
	26-35	4 10,0%	23 57,5%	8 20,0%	5 12,5%	40 100,0%
	36-45	4 25,0%	8 50,0%	4 25,0%	0 0,0%	16 100,0%
	46-55	5 41,7%	4 33,3%	1 8,3%	2 16,7%	12 100,0%
	55 év felett	0 0,0%	3 100,0%	0 0,0%	0 0,0%	3 100,0%
	Total	25 20,8%	50 41,7%	28 23,3%	17 14,2%	120 100,0%

A fenti diagram alapján elmondható, hogy a 11-18 év közötti személyek számára elsődleges szempont a pályaválasztáskor való sporttapasztalatok hasznosítása. A 19-25 év közötti személyek esetén 25% arra törekedett, hogy sportterületen helyezkedjen el, 31,3% egyáltalán nem vette figyelembe, 15,6% számára a pályaválasztáskor való sporttapasztalatainak hasznosítása elsődleges szempont volt 28,1% pedig figyelembe vette, de nem volt elsődleges szempont számukra.

A 26-35 év közötti személyek esetén 10% arra törekedett, hogy sportterületen helyezkedjen el, 57,5% egyáltalán nem vette figyelembe, 20% számára a pályaválasztáskor való sporttapasztalatainak hasznosítása elsődleges szempont volt 12,5% pedig figyelembe vette, de nem volt elsődleges szempont számukra.

A 36-45 év közötti személyek esetén 25% arra törekedett, hogy sportterületen helyezkedjen el, 50% egyáltalán nem vette figyelembe, 25 % számára a pályaválasztáskor való sporttapasztalatainak hasznosítása elsődleges szempont volt számukra.

A 45-55 év közötti személyek esetén 41,7% arra törekedett, hogy sportterületen helyezkedjen el, 33,3% egyáltalán nem vette figyelembe, 8,3% számára a pályaválasztáskor való sporttapasztalatainak hasznosítása elsődleges szempont volt 16,7% pedig figyelembe vette, de nem volt elsődleges szempont számukra.

Az 55 év feletti személyek esetén 100% egyáltalán nem vette figyelembe pályaválasztáskor való sporttapasztalatainak hasznosítását.

17. táblázat: Leíró statisztika- labdarúgás elkezdésének kora

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Hány évesen kezdte el a labdarúgást?	120	4,0	30,0	9,383	3,8766
Valid N (listwise)	120				

A megkérdezett egyének átlagosan 9 évesen kezdték el a labdarúgást a 120 fő vizsgált mintát tekintve.

4.2. A tartalomelemzés eredményei

Ez a fejezet azt a célt szolgálja, hogy bemutassam a tartalomelemzés útján nyert információkat.

18. táblázat: Akadémiák

Sándor Károly Labdarúgó Akadémia	MTK
Puskás Ferenc Labdarúgó Akadémia	Puskás Akadémia FC
Szöcs János Labdarúgó Akadémia	ZTE FC
DVTK Labdarúgó Akadémia	Diósgyőri VTK
DVSC Labdarúgó Akadémia	Debreceni VSC
Várda Labdarúgó Akadémia	Kisvárdai FC
Kecskeméti Labdarúgó Akadémia	Kecskeméti TE

A meghatározott szempontok szerint most következzen a 7 akadémia honlapjának kiértékelése.

Sándor Károly Labdarúgó Akadémia

Elsőként a Sándor Károly Labdarúgó Akadémia honlapját kísértem figyelemmel (sandorkaroly.hu). Külön honlappal rendelkezik az akadémia. Első ránézésre letisztult, az MTK csapatának színei, a kék-fehér színek dominálnak. Felhasználóbarát az oldal.

A honlapra látogatók majdnem napi szinten olvashatnak új cikket az akadémia oldalán.

Az akadámián van előakadémia képzés is, ide az U6-U13-as korosztály tartozik. Minden hónapban kiemelésre kerülnek azon játékosok az akadémiai és az előakadémiai csapatoknál, akik havi edzőmunkájukkal kiérdemlik a hónap játékosa címet, illetve minden hónapban figyelemmel kísérik, hogy hogy teljesítettek, teljesítenek a korábbi akadémistáik, akiknek sikerült bekerülni a magyar válogatott keretbe.

A válogatott meghívókról, a profi szerződéskötésről, az aktuális meccsekről mindig készül beszámoló. Játékosokkal is szoktak interjúkat készíteni.

Szülőkhöz szóló cikkek is készülnek. (Például: Így neveld a sportolódát: 9 tanács „sportszülőknak” fiatal sportolók küzdelmeiről)

A programokról is mindig készülnek videók, képek, összefoglalók. Legutóbb Jimmy Hartwig, korábbi német válogatott labdarúgó előadásán volt szerencsénk részt venni az akadémistáknak.

De érdemes megemlíteni Gerard Font Hernández előadását is, aki a Smartfootball oktatásmódszertant mutatta be. Az akadémián is oktatják ezt a módszert. Ennek a módszernek az a lényege, hogy játékon keresztül oktatják a gyerekeket, aktív nyomás alatt hajtják végre a feladatokat.

Az akadémia fontosnak tartja a prevenciós előadásokat is. Nemrégiben az akadémia növendékei drogprevenciós előadáson vettek részt, ahol a káros szerek negatív hatásairól tanulhattak.

Az akadémia számára fontos, hogy a labdarúgók empatikus, elfogadó felnőttekké váljanak. Hankovszky Dóra mentáltrénerük segít nekik, készíti fel őket. Április elején az Autizmus Világnapja alkalmából, az akadémia növendékei, autizmussal érintett családok számára tartottak akadémiai túravezetést. Beszélgetés keretében részt vettek a Csanádi Árpád Általános Iskola, Sportiskola és Gimnáziumban, ahol a rasszizmusról és az az ellen való küzdelem fontosságáról beszélgettek a helyi iskolásokkal.

A társadalmi felelősségvállalás is kiemelt téma az akadémiánál. Farsang alkalmából a Heim Pál Gyermekkorház betegeit látogatták meg az akadémia játékosai. A látogatás keretein belül maskarákat készítettek, illetve beszélgettek.

Az akadémia részt vesz „Az élen a sportban, élen a tanulásban” nevezetű kampányban. Ez a 11teamsports és a Stabilo közös kampánya, ami a sportolás mellett a tanulás fontosságára hívja fel a gyermekek figyelmét. A legjobban teljesítő játékosok díjazásban részesülnek.

Rendszeresen vannak egyéni, csoportos elbeszélgetések az akadémia mentálhigiénés szakemberével. A mentáltréning során meccseket, kudarcokat, sikereket beszélnek meg, foltárják a feszültségeket, ha van csapaton belül, illetve fontos eleme a tréningeknek az önismeret fejlesztése.

Még 2022-ben sikerült együttműködést kötniük a Nort Complex képesség-, és személyiségfejlesztő műhellyel. A képzés az egyén kognitív, pszicho-motorikus (kondicionális és koordinációs), illetve a kommunikatív képességei fejlesztésére fókuszál.

Tanulással kapcsolatos információkkal nem igazán találkoztam a honlapon. Összesen két bejegyzést sikerült az elmúlt 2,5 évből találnom. Az egyik bejegyzés a sikeres érettségi vizsgákról szólt, a másik pedig a továbbtanult akadémistákról. Itt is megjelent az az elmélet, hogy a sporthoz közelálló területen tanuljanak tovább. Például sportszervező szak, rekreáció és életmód szak.

A szakmai stábot megnézve szinte mindenki rendelkezik futball múlttal. Ki magasabb, ki alacsonyabb szinten űzte a labdarúgást. Megjelenő foglalkozásokra példák: vezetőedző, edző, kapusedző, vezető egyéni képző, videóelemző, sportmasszőr. Itt is kijelenthető, hogy a sport után arra törekedtek, hogy sportterületen belül tudjanak elhelyezkedni, tudják hasznosítani a sporttapasztalataikat.

További programokra példák:

- Partneregyesületi Program
- Partneregyesületi Torna
- Partneregyesületi Szakmai Nap
- Kék-fehér csokigyűjtés
- Húsvéti tojásvadászat
- Kék-fehér advent játékonysági akció
- 135 éves az MTK rajzpályázat
- Tandem Színház művészi, interaktív produkciója

Véleményem szerint informatív, könnyen átlátható a weboldal. Naprakész információkkal találkozhatnak az olvasók. Amit én hiányolok a honlapról az pályaorientációval kapcsolatos tartalmak, az akadémisták tanterve. Több tartalom készülhetne, hogy hogyan néz ki egy napjuk, a labdarúgás mellett hogyan tudnak tanulni, mi a labdarúgás után a céljuk, tervük.

Puskás Ferenc Labdarúgó Akadémia

Következőnek a Puskás Ferenc Labdarúgó Akadémia honlapját vettem szemügyre (puskasakademia.hu). Az akadémia nem rendelkezik külön honlappal, a nagy csapat oldalán találhatunk információkat az akadémiáról. Az „akadémiánk” fülre kattintva a következőket találhatjuk: Köszöntő, Stáb, Pancho Aréna, PASK, kollégium, Iskola, Öregdiák Központ, Puskás Intézet, Kiadványok, Dokumentumok, Támogatók, Realtanoda.

Ez az oldal is letisztult, a Puskás Akadémia színei, a kék, arany dominál.

A honlapra látogatók majdnem napi szinten olvashatnak új cikket az akadémia oldalán.

A válogatott meghívókról, az aktuális meccsekről mindig készül beszámoló. Játékosokkal is szoktak interjúkat készíteni. Heti mérleg rovat is működik, ahol volt akadémisták játékkerceit figyelik.

Márciusban elindult egy olyan programsorozat, amelyben kéthetente bemutatásra kerül egy Puskás-öregdiák. Eddigi öregdiák sorozat résztvevői: Macsicza Dávid (jelenleg

videóelemzőként dolgozik), Stranning Ferenc (jelenleg edzőként dolgozik), Czuczi Mátyás (jelenleg asszisztens edzőként dolgozik), Csordás Szabolcs (jelenleg utánpótlás menedzserként dolgozik). Itt is kijelenthető, hogy a sport után arra törekedtek, hogy sportterületen belül tudjanak elhelyezkedni, tudják hasznosítani a sporttapasztalataikat.

Emellett korábban elindult egy olyan sorozat, amelyen keresztül megismerkedhetünk az akadémián dolgozó csoportok munkájával. Például: erőnléti edzők munkája, rehabilitációs edzők munkája, technikai vezető, asszisztens edző. Több dolgozónak is sérülés miatt kellett abbahagynia a futballt.

Vaskó Tamás, korábbi futballista, a Puskás Ferenc Labdarúgó Akadémia nemzetközi kapcsolatokért felelős menedzsere lett.

„Nyilván egyetlen sportolónak sem könnyű abbahagynia azt, amit szeret, de 31 évig mentálisan felkészüljek a váltásra. Nem ért felkészületlenül, hogy a futballkarrierem befejeztével váltanom kell, a Testnevelési Egyetemen elvégeztem a sportszervezői szakot, és A- licences képesítésem is van” (Vaskó Tamás interjú).

Vaskó Tamás nyilatkozata is példa rá, hogyha a sportoló tudatosan készül a sport utáni életre, akkor könnyebben el tudja fogadni az élsport végét, könnyebben bele tud törődni.

Az akadémia minden évben kiosztja az Év Tanulója Díjat. Az elmúlt két évben ugyanannak a diáknak, Vajda Rolandnak sikerült elnyernie ezt az elismerést. Az akadémista fiú tudatosan készül a sport utáni életre.

„Ami a tanulást illeti, a matematika megy a legjobban, szeretnék bejutni a BME-re, a Villamosmérnöki Karra. Az elsődleges célom természetes az, hogy futballista legyek, minél magasabbra jussak, de tudjuk, hogy milyen az élsport, bármi történhet veled. Jó, ha az ember több dologhoz is ért. Amíg csak bírom, együtt csinálom a kettőt, de elsősorban a futballban szeretnék kiteljesedni. Nyilván lesz egy pont, amikor a labdarúgás viszi el minden időmet, de amikor kiöregszem, ismét szeretnék visszatérni a kitanult szakmámhoz (Vajda Roland interjú).

Az Öregdiák Központ elindított egy olyan felsőoktatási ösztöndíjprogramot, amely azzal a céllal jött létre, hogy a felsőoktatásban tanuló volt növendékeket támogassa. 2023 őszén összesen 45 jelentkeztek a felsőoktatási ösztöndíjra. A legnépszerűbbek a sporttudományok és a közgazdaságtudományi karok voltak a fiatalok körében. Előfordult, aki az Egyesült Államokban, Hollandiában vagy éppen Romániában képezi magát. 2022 őszén 52-en adták be a jelentkezésüket a felsőoktatási ösztöndíjra.

A kollégium kidolgozott egy pedagógiai programot. Ez a program megfelelő körülményeket biztosít ahhoz, hogy mindenki fejlessze az általános műveltségét, illetve sikeres érettségi vizsgát tegyen minden tárgyból. Minden kollégistának, akinek 4,2 alatt van az átlaga, kötelező részt vennie tanulószobai foglalkozáson.

Programokra példák:

- Kollégiumi esték: ennek a programnak a keretében különböző hírességeket hívnak meg, akik példaként szolgálhatnak a fiatalok számára. Járt már itt pl.: Puhl Sándor, Dávid Kornél, Szalai Ádám, Nagy Ádám, Dárdai Pál, Huszti Szabolcs
- Kollégiumi avatás
- Karácsonyi ünnepség
- Puskás Ferenc emlékének ápolása
- Sítábor
- Öregdiák-találkozó
- Színházlátogatás
- Tanulmányi utak
- Szakmai Nap
- Kiválasztónap

Tematikus foglalkozások a kollégiumban:

- A tanulás tanítása
- Az erkölcsi nevelés
- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- A családi életre nevelés
- Testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Fenntarthatóság, környezettudatosság
- Pályaorientáció
- Gazdasági és pénzügyi nevelés
- Médiatudatosságra nevelés

Az akadémisták a Felcsúti Letenyey Lajos Gimnázium, Technikum és Szakképző Iskolában tanulnak. 4 évfolyamos gimnáziumi képzésen vesznek részt.

Nagy örömmel olvastam, hogy a kollégiumi foglalkozások mellett az iskolai képzés során is megjelenik a Pályaorientáció tárgya.

A szakmai stábot megnézve szinte mindenki rendelkezik futball múlttal. Ki magasabb, ki alacsonyabb szinten űzte a labdarúgást.

Véleményem szerint informatív, könnyen átlátható a weboldal. Naprakész információk állnak az olvasók részére. Külön tetszettek a létrehozott programsorozatok, több szó esett itt a tanulásról, kettős karrier útról.

Szöcs János Labdarúgó Akadémia

A honlapelemzést a zalaegerszegi Szöcs János Labdarúgó Akadémia honlapjával folytattam. Az akadémia nem rendelkezik saját oldallal, a nagycsapat oldalán találhatóak a hírek az akadémiáról (ztefc.hu). Nagyon kevés információt tartalmaz az oldal az akadémiáról. A Klub fülön keresztül juthatunk el oda, hogy olvasni tudjunk az akadémiáról. Ott is lényegében a névadó történet olvasható el az oldalra látogatók.

Utánpótlás összefoglalókat, évértékelőket találhatunk a honlapon.

Az akadémia labdarúgói a Zalaegerszegi SZC Deák Ferenc Technikumban tanulnak. A technikumi képzés a ZTE Football Club és a Városi Középiskolai Kollégium együttműködésében valósul meg. A 13. évfolyam végén szakmát szerezhetnek: sportedző(labdarúgás), sportszervező. Az itt elsajátított ismeretek kiváló alapokat biztosítanak azok számára, akik tovább szeretnének tanulni.

A diákok órarendjének összeállítása úgy történik, hogy a délelőtti edzések, valamint az ebéridő is jól illeszkedjen a tanórai képzés rendjében.

Ezen az oldalon megjelentek álláslehetőségek is. Álláslehetőségek: Marketingvezető-helyettes, Marketing gyakornok, Sales gyakornok.

Bőven van hova fejleszti a honlapon az akadémiai részt. Hiányoztak például az akadémiai programokról szóló bejegyzések, tantervek.

DVTK Labdarúgó Akadémia

Következőnek a borsodi csapat akadémiája kerül bemutatásra.

Első benyomásom az oldalról az, hogy zsúfolt. Itt is a csapat színei, a piros-fehér dominál. Itt a labdarúgás mellett a többi akadémiai sportról is olvashatnak az idelátogatók.

Majdnem minden nap van friss hír, bejegyzés. Többnyire az utánpótlás mérkőzésről olvashatunk.

Nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy külföldi szakemberektől is tanulhassanak az akadémisták, illetve edzőik. Legutóbb Mauro Giussani, a svájci kanton szakmai igazgatója tartott előadást. Előadásának témája a svájci FIL ROUGE módszertan volt. Előtte pedig dr. Simone Ripamonti tartott előadást, aki az erőnléti edzők modern világát vázolta fel előadásának keretein belül.

Bejegyzés keretein belül megismerhettük az akadémia programját, a DVTK Fit4Race Tehetség programját. A képzésük középpontjában a labdarúgó, az egyén áll.

Rendezvényekre példák:

- DVTK Rakaczki Kupa
- Girls Cup
- Legendák Kupája (utánpótlás torna)
- TOP50 program

Több álláshirdetés is található a honlapon. Meghirdetett pozíciók: Masszőr, Autóbuszvezető, Sportpszichológus, Sport mentáltréner, Erőnléti edző, Társadalmi kapcsolatokért felelős asszisztens, Videóelemző-edző, Csapatmenedzser.

Tanulással kapcsolatos bejegyzések nem születtek az elmúlt 2 évben. Itt is megjelennek az edzői stábben korábbi labdarúgók.

Itt is hiányolom a honlapról az pályaaorientációval kapcsolatos tartalmakat, az akadémisták iskolai életéről szóló bejegyzéseket.

DVSC Labdarúgó Akadémia

Következzen a debreceni csapat akadémiájának a bemutatása (akademia.dvsc.hu). Az akadémia önálló honlappal rendelkezik. Első ránézésre átlátható az oldal. Piros, fehér színek dominálnak.

Általában két naponta jelenik meg új bejegyzés. A válogatott meghívókról, a profi szerződéskötésről, az aktuális meccsekről mindig készül beszámoló. Játékosokkal is szoktak interjúkat készíteni.

Képzéseket az elmúlt két évben többnyire a szakemberek számára szerveztek. Például a legutóbbi online képzés témája a szülői támogatás az utánpótláskorú játékosoknál volt. De volt rá példa, hogy a Villareal utánpótlás módszertani vezetője tartott a szakemberek számára előadást.

Az akadémia is rendelkezik mentálhigiénés szakemberrel, sportpszichológussal Bíró Zsolt személyében.

Az akadémián belül működik a Különleges Akadémia elnevezésű projekt. Ez a projekt Debrecen Megyei Jogú Város, a Debreceni Sportcentrum és a DVSC közös együttműködése. Ennek az együttműködésnek a célja, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekekből, fiatalokból sportolót neveljenek. Olasz szakemberek segítenek ennek a projektnek a megvalósításában.

Az egyik cikk a sport melletti tanulói életpályamodellel foglalkozott. Az akadémián 2015 óta működik oktatási részleg, melynek fő feladata, hogy utat mutasson a fiatal labdarúgóknak a sport utáni élethez. Fontosnak tartják, hogy a sportolóknak legyen valamilyen képzettségük, szakmájuk, amellyel a civil életben is el tudnak helyezkedni majd. Nagy hangsúlyt fektetnek a tanulás fontosságára, és igyekszenek őket olyan irányba terelni, ami mind a képességeknek, mind az érdeklődésüknek megfelelő. Nem engedik meg a jó tanulóknak, hogy ne menjenek továbbtanulni. A debreceni akadémián számos labdarúgó tesz nyelvvizsgát, hoz emelt vagy előrehozott érettségit. Az akadémia oktatási filozófiája a többlábon állás gondolata.

A DVSC Labdarúgó Akadémia a „Hello Szakma- Út a jövőbe” elnevezésű rendezvényen is képviseltette magát. A rendezvény a Debreceni Szakképzési Centrum szervezésével került megrendezésre.

Ezen a honlapon is több álláshirdetéssel találkozhatunk. Meghirdetett pozíciók: Gyógytornász, Sportpálya karbantartó, Sajtómunkatárs, Buszvezető, Gépjárművezető.

Itt is több volt labdarúgó szerepel a szakmai stábben.

Lehetne itt is több pályaorientációval kapcsolatos bejegyzés, tantervek. Összességében informatív, felhasználóbarát az oldal.

Várda Labdarúgó Akadémia

Utolsó előttiként a Kisvárda akadémiajának a honlapja kerül bemutatásra (kisvardafc.hu).

Jól kezelhető honlappal rendelkezik az akadémia. Önálló oldala nincs, hanem a nagycsapattal együtt van. Az oldalon található külön Várda Labdarúgó Akadémia fül. Azon keresztül olvashatunk a vezetőségről, edzőkről, a csapatokról, a létesítményekről, illetve onnét is el tudjuk érni az utánpótlással kapcsolatos híreket.

Többnyire az utánpótlás mérkőzések eredményeiről olvashatunk bejegyzéseket. Két álláshirdetést sikerült találnom, kertész és karbantartó munkakörbe keresnek munkatársat.

Bőven van itt is hova fejleszti a honlapon az akadémiai részt. Hiányoztak például az akadémiai programokról, iskolai életéről szóló bejegyzések, tantervek.

Kecskeméti Labdarúgó Akadémia

Végezetül a Kecskeméti Labdarúgó Akadémia kerül bemutatásra (kteakademia.hu).

Önálló oldallal rendelkeznek. Egyszerű, letisztult, jól átlátható az oldal. Lila-fehér szín dominál.

Napi szinten olvashatóak bejegyzések. A labdarúgók képzése 6 éves kortól 19 éves korig zajlik, ezután az NB III-ban ismerkedhetnek a felnőtt labdarúgással a legtehetségesebb játékosok.

Különlegesség volt a többi oldalhoz képest, hogy több szakmai anyagot is tartalmazott az oldal. Például megtalálható volt Etikai kódex munkavállalók, Szülő, játékos kódex, illetve Sérülés kódex is.

A honlapon külön található házi feladat fül, ahol otthon végezhető feladatokat találhatnak meg.

A honlapon dietetikai tanácsokat is kapnak a sportolók, az olvasók.

Az akadémiaának sikerült együttműködési megállapodást kötnie a Neumann János Egyetemmel.

Programokra példa:

- Tehetséggondozó tábor
- Óvodai előkészítő program
- Nyílt szülői értekezlet a szezon végén

Jól kezelhető az oldal. A személyes tartalmakat, mint például akadémiai programokról szóló bejegyzéseket, azokat hiányolom. Illetve is hiányosságként szerepel az iskolai életéről, a tanulói életútról szóló posztok.

19. táblázat: Összefoglaló táblázat

	Sándor Károly L. A.	Puskás Ferenc L. A.	Szócs János L.A.	DVTK L. A.	DVSC L.A.	Várda L.A.	Kecskeméti L.A.
Program	√	√	X	√	√	X	√
Kép	√	√	√	√	√	√	√
Tanterv	X	√	X	X	X	X	X
Munkaerőpiac	X	√	√	√	√	√	X
Pályaorientáció	X	√	X	X	√	X	X

5. Következtetések és javaslatok

A dolgozat empirikus része három hipotézisből állt. Az első hipotézis **(H1)** során azt vizsgáltam, hogy az egyén minél inkább gondolkodik a sportolói életútban, annál később foglalkozik a sportolás utáni munkaerőpiaci lehetőségekkel. A kérdőíves kutatás alapján azok az egyének, akik 12 éves kor előtt foglalkoztak az életpályájukkal, azoknak elsődleges szempont volt pályaválasztáskor, hogy a sporttapasztalataikat hasznosítsák.

Azok az egyének, akik 12 éves kor után foglalkoztak az életpályájukkal, azok egyáltalán nem vették figyelembe azt a szempontot, pályaválasztáskor a sporttapasztalataikat hasznosítsák.

Azok az egyének, akik 16 éves kor után foglalkoztak az életpályájukkal, egyáltalán nem vették figyelembe, hogy pályaválasztáskor a sporttapasztalataikat hasznosítsák.

A 20 éves kor utáni csoportnál változóan alakultak az eredmények, 34,5% arra törekedett, hogy sportterületen helyezkedjen el, 34,5% egyáltalán nem vette figyelembe, 17,2% számára a pályaválasztáskor való sporttapasztalatainak hasznosítása elsődleges szempont volt 13,8% pedig figyelembe vette, de nem volt elsődleges szempont számukra. A tartalomelemzés során csak olyan bejegyzést sikerült találnom, ahol az egyén arról számol be, hogy az elsődleges célja a futball, hogy azzal érjen el minél magasabb eredményeket, abban teljesedjen ki.

A kutatásom során a hipotézist, miszerint az egyén minél inkább gondolkodik a sportolói életútban, annál később foglalkozik a sportolás utáni munkaerőpiaci lehetőségekkel, megtartom.

Második hipotézis **(H2)** során azt vizsgáltam, hogy az egyén mennyire törekszik arra, hogy a sporttapasztalatait a munkaerőpiacon is tudja kamatoztatni. A kérdőíves kutatás alapján a vizsgált egyének posztját vettetem össze a pályaválasztáskor való sporttapasztalatainak hasznosításával. A kérdőíves eredmények alapján a többség egyáltalán nem vette figyelembe azt, hogy a sporttapasztalataikat a munkaerőpiacon is kamatoztassák. A tartalomelemzés során sikerült olyan volt labdarúgók nevével találkoznom, akik végül a sportterületén helyezkedtek el, így maximálisan tudják kamatoztatni a sporttapasztalataikat, sport által fejlesztett képességeiket.

A következő hipotézist, miszerint az egyén törekszik arra, hogy a sporttapasztalait a munkaerőpiacon is tudja kamatoztatni, elvetem.

Harmadik hipotézisnek **(H3)** azt állítottam fel, hogy a különféle posztok más-más kompetenciát fejlesztenek, és emiatt az álom munkakörben más kompetenciák jelennek meg. A kapott eredmények alapján elmondható, a válaszadók szerint egy kapus fő kompetenciái közé a magabiztosság a koncentrációs képesség és a határozottság sorolható. A kapott eredmények alapján elmondható, a válaszadók szerint egy védőnek a fő kompetenciái közé az együttműködés a koncentrációs képesség és a magabiztosság sorolható. A kapott eredmények alapján elmondható, a válaszadók szerint egy középpályán játszóknak a fő kompetenciái közé az együttműködés, a magabiztosság és a határozottság sorolható. A kapott eredmények alapján elmondható, a válaszadók szerint egy támadó poszton játszóknak a fő kompetenciái közé a határozottság, a magabiztosság, teherbírás és a kockázatvállalás sorolható. Ha azt a kérdést nézem, hogy a munkakörükbe milyen kompetenciákat visznek tovább, amit a futball által fejlesztettek, akkor az együttműködés, a problémamegoldás, és a kommunikáció kompetenciákat viszik tovább a legtovább.

A kapcsolatot aközött, hogy az egyén milyen kompetenciákat szerez posztjának megfelelően és aközött, hogy az álom munkájához milyen kompetencia szükséges, a kérdőív hiányossága miatt nem tudtam elég részletesen vizsgálni, ezért a felállított hipotézist elvettem.

Javasolnám a megkezdett kutatás folytatását. Többet kellene foglalkozni a sportolói kettős karrierúttal. Illetve több kutatást lehetne végezni, hogy az élsport abbahagyása után hol tudtak elhelyezkedni a sportolók, mennyire ment nekik könnyen a beilleszkedés a munkaerőpiacra.

Úgy gondolom, hogy már általános iskolától kezdve foglalkozni kellene a sportolói kettős karrierúttal. Fel kéne hívni a fiatalok figyelmét arra, hogy mennyire fontos a sport mellett a tanulással is foglalkozni. Hiszen egy sportoló élete kiszámíthatatlan.

Bármikor közbejöhet egy sérülés. Javaslatom lenne, hogy érdemes lenne az általános iskolákban, középiskolákban, gimnáziumokban különböző előadásokat tartani a témában meghívott sportolókkal. Fontosnak tartanám a fiatalok edukációját. A fiatalok edukációjába bevonnék egy pályaorientációs szakembert, aki segítséget nyújthatna az egyéni életpálya, karrierút megtervezésében.

A honlapelemzés során nagy hiányossággként véltem felfedezni a pályaorientációval, tanulással kapcsolatos tartalmak hiányát. Javasolnék egy olyan programsorozatot a honlapra az akadémiák számára, ami azzal foglalkozik, hogyha a játékosok nem a futballal foglalkoznának, akkor mit csinálnának helyette szívesen, mi lenne az álom munkájuk.

6. Összefoglalás

A dolgozatom első részében a sport hatásairól írtam. A sport mind az egészségünkben, mind a szocializációnkban, társadalmi életünkben fontos szerepet játszik. Ezt követően pedig a sportágakat csoportosítottam. Ezután rátértem a fő sportágra, a labdarúgásra. Kifejtettem röviden a kialakulását, illetve milyen posztok vannak. Következő fő téma a tehetséggondozás volt. A tehetséggondozás igen hosszú, összetett folyamat. Ezután egy igen fontos témát, a sportolói kettős karrierút témát boncolgattam. Fontos, hogy már időben elkezdjenek foglalkozni a sportolói pályafutásuk utáni élettel. Hiszen a munkaerőpiacra való átlépés elég komoly kihívást jelenthet a sportolók számára, főleg annak, aki nincs felkészülve a sport utáni életre. Megnéztem mi a helyzet Magyarországon, illetve külföldön. Utolsó részben pedig kifejtésre került, hogy mi lesz, történik a sportolókkal az élsport abbahagyása után, hogyan tudnak elhelyezkedni a munkaerőpiacon. Több példa is bizonyítja, hogy a visszavonulás után is sportterületen helyezkednek el. (Például edző, sportszakértő). Fontosnak tartom, hogy a sportolók tisztában legyenek saját magukkal, tisztában legyenek azzal, hogy számos kompetenciát, amit a sport által fejlesztettek a munkaerőpiacon is jól fel tudják használni, át tudják vinni.

Kutatásom során három hipotézist állítottam fel:

Az első hipotézis során azt vizsgáltam, hogy van-e összefüggés aközött, hogy az egyén minél inkább gondolkodik a sportolói életútban, annál később foglalkozik a sportolás utáni munkaerőpiaci lehetőségekkel. Második hipotézisnél arra voltam kíváncsi, hogy mennyire törekednek arra a sportolók, hogy a sporttapasztalataikat a munkaerőpiacon is tudják kamatoztatni. Az alábbi hipotézis mélyebb vizsgálata érdekében a vizsgált egyének posztját vettem össze a pályaválasztáskor való sporttapasztalatainak hasznosítása. Harmadikként pedig azt az állítást tettem fel, hogy a különféle posztok más-más kompetenciát fejlesztenek, és emiatt az álom munkakörben más kompetenciák jelennek meg.

Ezután honlapelemzést végeztem. Ahol az alábbi akadémiák honlapjait elemeztem megadott szempontok szerint: Sándor Károly Labdarúgó Akadémia, Puskás Ferenc Labdarúgó Akadémia, Szöcs János Labdarúgó Akadémia, DVTK Labdarúgó Akadémia, DVSC Labdarúgó Akadémia, Várda Labdarúgó Akadémia, Kecskeméti Labdarúgó Akadémia.

Úgy gondolom, hogy valóban indokolt lenne nagyobb hangsúlyt fektetni a kettős karrierútra már egészen fiatal korban. Tudatosan felkészíteni az egyéneket a sport utáni életre.

Irodalomjegyzék

- Akm, M. & Kireker, D. & Koklu, Y. (2009). Comparison of 16-year old group Professional league soccer players' some physical characteristics in terms of their league level and positions. *Turkiye Klinikleri J Sports Sci*, 1(2), 72–78.
- Alfermann, D & Stambulova, N. (2007). Career transitions and career termination. *Handbook of sport psychology*, p. 712-736.
- Ana Sofia Alvarez Manso Viriato Ramos (2020). The professional careers of retired football players
- Aquilina, D. (2013). A Study of the Relationship Between Elité Athletes' Educational Development and Sporting Performance. *The International Journal of the History of Sport*, Volume 30, Issue 4, p.374-392.
- Baker, J. & Cobley, S., & Fraser-Thomas, J. (2009). What do we know about early sport specialization? Not much. *High Ability Studies*, 20(1), p. 77-89.
- Baráth, K. & Bardocz-Bencsik, M. & Dr. Farkas, J. & Dr. Gösi, Zs. & Kassay, L. & Dr. Kozsla, T. & Nagy, J. (2014). Oktatás, képzés, képesítés és kettős karrier a sportban. A fizikai aktivitás és a sport magyarországi dimenzióinak feltárása című TÁMOP 6.1.2/11/2-2012-02 projekt keretében végzett módszertani kutatás összegző tanulmány és az EU iránymutatásainak magyarországi implementációja, Budapest.
- Barriopedro, M. & de Subijana, C. L., & Muniesa, C. (2018). Insights into life after sport for Spanish Olympians: Gender and career path perspectives. *PloS one*, 13(12)
- Bennie, A., & O'Connor, D. (2004). Running into transition: A study of elite track and field athletes. *Modern Athlete and Coach*, 42(2), p. 19-24.
- Bicsérdy, G. (2002). Sportágválasztás a különböző korokban. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 3-4, p. 7-10.
- Bloom, B. S. (1985). *Developing talent in young people*. Ballantine, New York.
- Bloomfield, J. & Polman, R. & O'Donoghue, P. (2007). Physical demands of different positions in FA Premier League soccer. *Journal of Sports Science and Medicine*, 63–70.
- Bognár, J. & Trzaskoma-Bicsérdy G. & Révész L. & Géczi G. (2006). A szülők szerepe a sporttehetség-gondozásban. *Kalokagathia*, 44 (1-2), p. 86-95.

Bognár, J. & Huszár, A. (2021). A sport hatása az egészségtudatos magatartás kialakításában. Az Eszterházy Károly Egyetem Tudományos Közleményei, LI. kötet, Tanulmányok a sporttudomány köréből.

Brewer, B. W. & Petitpas, A. J. & Van Raalte, J. L. & Maher, M. T. (1993). Identity foreclosure, athletic identity, and college sport participation. *The Academic Athletic Journal*, 6, p.1-13.

Bridge, M.W., & Toms, M. R. (2013). The specialising or sampling debate: a retrospective analysis of adolescent sports participation in the UK. *Journal of Sports Sciences*, 31(1) p. 87– 96

Brown, J. (2001). *Sports Talent*. Human Kinetics Champaign.

Bruner, M. W., Munroe-Chandler, K. J., & Spink, K. S. (2008). Entry to elite sport: A preliminary investigation into the transition experiences of rookie athletes. *Journal of Applied Sport Psychology*, p. 236-252.

Buhrow, C. & Digmann, J. & Waldron, J. J. & Gienau, D. & Thomas, S. & Sigler, D. (2017). The relationship between sport specialization and mental toughness in college athletes. *International Journal of Exercise Science*, 10(1), p. 44-52.

Carapinheira, A. & Mendes, P. & Guedes Carvalho, P. & Travassos, B. (2018). Sport career termination in football players: Systematic review. *Revista Iberoamericana de Psicología del Ejercicio y el Deporte* Vol. 14 n° 1 p. 61-65.

Cecic Erpic, S. & Wylleman, P. & Zupancic, M. (2004). The effect of athletic and non-athletic factors on the sports career termination process

Czajkowski, Z. (2011). Sensory-motor responses in fencig. *Studies in Physical culture and tourism*, 18(2).

Coakley, S. C. (2005). A phenomenological exploration of the sport-career transition experiences that affect subjective well-being of former National Football League players. (PhD), University of North Carolina, Greensboro.

Cosh, S. & LeCouteur, A. & Crabb, S. & Kettler, L. (2013). Career transitions and identity: a discursive psychological approach to exploring athlete identity in retirement and the transition back into elite sport. *Qualitative research in sport, exercise and health*, 5(1), p. 21-42.

Côté, J. & Lidor, R. & Hackfort, D. (2009). ISSP Position Stand: To Sample or to Specialize? Seven Postulates About Youth Sport Activities That Lead to Continued Participation and Elite Performance. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 7, 7–17.

Côté, J. (1999). The influence of the family in the development of talent in sport. *The Sport Psychologist*, 13, 395–417.

Czeizel, E. (2003). Sport és genetika. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 1, 15-22.

Csáki, I. & Géczi, G. & Kassay, L. & Déri, D. & Révész, L. & Zalai, D. & Bognár, J. (2014). The new system of the talent development program in Hungarian soccer. *Biomedical Human Kinetics*, 6(1), 74–83.

Csáki, I. & Bognár, J. & Révész, L. & Géczi, G. (2013). Elméletek és gyakorlatok a tehetséges labdarúgó kiválasztásához és beválásához. *Magyar Sporttudományi Szemle*. 14. évfolyam. 53. szám. 2013/1.

Dendir, S. (2016). When do soccer players peak? A note. *Journal of Sports Analytics*, 2(2), p. 89–105.

Dimoula, F. & Torregrosa, M. & Psychountaki, M. & Fernandez, M. (2013). Retiring from elite sports in Greece and Spain. *The Spanish journal of psychology*, 16(E38). doi: 10.1017/sjp.2013.18.

Ericsson, K. A., Krampe, R. T., & Tesch-Römer, C. (1993). The role of deliberate practice in the acquisition of expert performance. *Psychological Review*, 100(3), p. 363–406.

Fagen, D. & Cowen, E. (1996). „Relationships between parent-child relational variables and child test variables.” *Child Study Journal*, vol. 26, (2). 87–94.

Faragó, B. & Konczosné Szombathelyi, M. (2018). Sportolói életpálya modell beágyazódottsága a sportoló nemzet sportstratégiájába.

Faragó, B. (2015). Élsportolók életpálya modelljei. Budapest: Campus.

Faragó, B. (2020). A sport és a sportoló, mint a területi tőke társadalmi, gazdasági eleme. *Civil Szemle*, CVII., 3., p.39-59.

Farkas, J. & Jókai, M. & Kozsla, T. (2017). A sportolói kettős karrier fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata Magyarországon. *Eredeti Közlemény*, 2. évfolyam, 1-2.

Farkas, J. (2012). Az Európai Unió sport szakpolitikája, főbb dokumentumai és ezek hazai implementációjának elemzése. Szakdolgozat. Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog és Államtudományi Kar, Budapest.

Fenyő, I. & Rábai, D. (2016). A sporttehetség-gondozás jogszabályi környezete – a sportakadémiák Magyarországon. In: Kovács K. (szerk.): Értékteremtő Testnevelés. Debrecen: Debreceni Egyetemi Kiadó, 65–88.

Fózer-Selmeci, B. & Nagy, E. & Csáki, I. & Tóth, L. & Bognár, J. Labdarúgó-akadémisták pályán betöltött pozíciójához szükséges pszichológiai készségek vizsgálata és elemzése számítógépes pszichológiai tesztrendszerrel.

Fredricks, J.A. & Eccles, J.S. (2004). Parental Influences on Youth Involvement in Sports. In Weiss, M. R. (ed.) *Development Sport and Exercise Psychology: A Lifespan Perspective*. Morgantown WV, Fitness Information Technology, Inc. Chapter five. 145–164.

Frenkl, R. (2003). Sporttehetség. Magyar Sporttudományi Szemle. 2003/2. 15-18.

Gagné, F. (1999). Is There Light at the End of the Tunnel? Journal for the Education of the Gifted, 22, 231.

Géczi, G. (2009). Siker és tehetséggondozás problémaköre U18 jégkorongjátékosok motoros és pszichológiai vizsgálata alapján. PhD-értekezés, Semmelweis Egyetem, Sporttudományok Doktori Iskola

Gósi, Zs. & Bukta, Zs. (2020). A sport társadalmi, gazdasági és utánpótlás-nevelési kérdései. Akadémiai Kiadó.

Gósi, Zs. (2018). Magyarországi iskolarendszer alapú sporttámogatások. Sport, tanulás, karrier. Neveléstudomány: Oktatás, Kutatás, Innováció, 6(2), p. 44–60.

Gósi, Zs. & Sallói, I. (2017). Rögös út a sportkarrier: A fiatal magyar labdarúgók karrier esélyei. Magyar Sporttudományi Szemle, 72, p. 11-19.

Granovetter, M. (2018). Getting a job: A study of contacts and careers (2nd ed.). University of Chicago press

Hamstra, K. & Cherubini, J. & Swanik, B. (2002). „Athletic Injury and Parental Pressure in Youth Sports.” Athletic Therapy Today, 7 (6), 36–41.

- Hanlon, T. (1994). Sport parent. Human Kinetics, Champaign.
- Harsányi, L. (2000). Edzéstudomány I. Dialóg Campus Kiadó. Budapest-Pécs.
- Hill, G. M. & Hansen, G. F. (1988). Specialization in high school athletics: A new trend? *Clearing House*, 62 (1), p. 40–41.
- Hughes, M. & Caudrelier, T. & James, N. & Donnelly, I. & Kirkbride, A. & Duschene, C. (2012). Moneyball and Soccer – an analysis of the key performance indicators of elite male soccer players by position. *Journal of Human Sport and Exercise*, 7(2), 402–412.
- Istvánfi, Cs. (2012). Beszámoló a Magyar Olimpiai Bizottság elnöksége részére az Olimpikon Életút programról. (szóbeli közlés)
- Jamil, M. & Kerruish, S. (2020). At what age are English Premier League players at their most productive? A case study investigating the peak performance years of elite professional footballers. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 20(6), p. 1120–1133.
- Jordana, A. & Torregrosa, M. & Ramis, Y. & Latinjak, A. (2017). Retirada del deporte de élite: una revisión sistemática de estudios cualitativos. *Revista de psicología del deporte* 26(4), p. 68-74.
- Jowett, S. & Cockerill, I. M. (2003). Olympic Medallists' Perspective of the Athlete-Coach Relationship. *Psychology of Sport and Exercise*, 4, 313–331.
- Junge, A. & Dvorak, J. & Rosch, D. & Graf-Baumann, T. & Chomiak, J. & Peterson, L. (2000). Psychological and sportspecific characteristics of football players. *The American Journal of Sports Medicine*, 28 (5), 22–28.
- Koch, M. & Klügl, M. & Frankewycz, B. & Lang, S. & Worlicek, M. & Popp, D. & Alt, V. & Krutsch, W. (2021). Football-related injuries are the major reason for the career end of professional male football players. *Knee Surgery, Sports Traumatology, Arthroscopy : Official Journal of the ESSKA*, 29(11), p. 3560–3568.
- Kovács, Zs. (2015). Az életmód, az egészség és a sport összefüggései ma Magyarországon. Szakdolgozat. Miskolci Egyetem, Egészségügyi Kar, Egészségügyi Szak, Egészségturizmus Szervező szakirány.

Kozsla, T. & Bardocz-Bencsik, M. & Farkas, J. (2014). Oktatás, képzés, képesítés és kettős karrier a sportban. A fizikai aktivitás és a sport magyarországi dimenzióinak feltárása című TÁMOP 6.1.2/11/2-2012-02 projekt keretében végzett módszertani kutatás összegző tanulmány és az EU iránymutatásainak magyarországi implementációja, Budapest.

Kurt, C. & Catikkas, F. & Kurt Ömürlü, I. & Atalag, O. (2012). Comparison of Loneliness, Trait Anger-Anger Expression Sytle, Self-Esteem Attributes with Different Playing Position in Soccer. Journal of Physical Education and Sport 12(1), 39–43.

LaPrade, R. F. & Agel, J. & Baker, J. & Brenner, J. S. & Cordasco, F. A. & Côté, J. & Provencher, M. T. (2016). AOSSM early sport specialization consensus statement. The Orthopaedic Journal of Sport Medicine, 4(4), p. 1-8.

Lenténé-Puskás, A. (2016). A sportolói karrier és a tanulmányok összehangolásának lehetőségei és kihívásai a Debreceni Egyetemen. Doktori (PhD) értekezés. Debreceni Egyetem, Gazdálkodástudományi Kar, Ihrig Károly Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola.

Lenténé Puskás, A. (2014). A párhuzamos karrierépítés lehetőségei élsportoló egyetemisták körében. In: Taylor: gazdálkodás- és szervezéstudományi folyóirat, (6) 1-2. p. 403-412.

Lente-Puskás, A. (2012). Sportoló egyetemista - egyetemista sportoló: Szabályozás és megvalósítás a Debreceni Egyetemen. TSM Konferencia kiadvány, p. 168-175.

Lindner, K. J. & Johns, D. P. (1991). Factors in withdrawal from youth sport: a proposed model. Journal of Sport Behavior, 14, 3–19.

Mageau, G. A. & Vallerand, R. J. (2003). The coach-athlete relationship: a motivational model. Journal of Sport Sciences, 21, 883–904.

Magyar Labdarúgás Stratégiája 2020-2025. Hivatalos oldal: https://szovetseg.mlsz.hu/adat/dokumentum/6908/dokumentumok/mlsz_strategiai_kiadva_ny_2021_web.pdf (Hozzáférés dátuma: 2024.03.30.)

Martin, L. A. & Fogarty, G. J. & Albion, M. J. (2014). Changes in athletic identity and life satisfaction of elite athletes as a function of retirement status. Journal of applied sport psychology 26(1), p. 96-110.

- Milenkovic, F. (2022). A study about retired male football players, early specialization and athletic identity. Master Deegre Project 36:2022. The Swedish School of Sport and Health Sciences.
- Mosher, A. & Till, K. & Fraser-Thomas, J., & Baker, J. (2022). Revisiting early sport specialization: what's the problem? *Sports Health*, 14(1), p. 13–19.
- Mosher, A. & Fraser-Thomas, J. & Baker, J. (2020). What defines early specialization: A systematic review of literature. *Frontiers in sports and active living*, 2, 596229.
- Nádori, L. (1980). Az edzés és versenyzés pszichológiája. Sport Kiadó.
- Neulinger, Á. (2007). Társas környezet és sportfogyasztás. A folyamatos megerősítést igénylő tanult fogyasztás.
- Norman, D. A. & Shallice, T. (1980). Attention to action: Willed and automatic control of behaviour
- Oberschneider, M. (2002). Understanding Transference in Parent Guidance. *Bulletin of Menninger Clinic*, 66, (2), 184–206.
- O'Dell, I. & Tietjen, L. L. (1997). Kids, parents, coaches and recreation activities. *Parks and Recreation*, 32, 70–77.
- Oláh, A. (2012). A foci története - Érdekességek, sztárok, bajnokságok. Cash Könyvkiadó.
- Oláh, D. & Hegedüs, F. & Bognár, J. (2018). A sportolói karrier és a tanulás kapcsolatának vizsgálata élvonalbeli labdarúgók körében. Eszterházy Károly Egyetem tudományos közleményei (45. köt.) Tanulmányok a sporttudomány köréből. 5-15.
- Orlick, T. & Partington, J. (1988). Mental links to Excellence. *The Sport Psychologist*, 2, 105–130.
- Park, S. & Lavalley, D. & Tod, D. (2012). Athletes' career transition out of sport: A systematic review. *International review of sport and exercise psychology* 6(1), p. 22-53.
- Parmentier, M. A. & Fischer, E. (2012). How athletes build their brands. *International Journal of Sport Management and Marketing*, 11(1-2), p. 106-124.
- Pápai, J. & Szabó, T. (2003). Tornászgyermekek sportágválasztását befolyásoló tényezők. *Kalokagathia*, 1, 18-31.

- Petrou, M. & Bognár, J. & Horváth, N. & Baumgartner, E. (2003). Early sport specialization: The case of gymnastics. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 2, p. 23–26.
- Popkin, C.A. & Bayomy, A. F. & Ahmad, C. S. (2019). Early sport specialization. *Journal of the American Academy of Orthopaedic Surgeons*, 27(22).
- Radnedge, K. (2019). A futball története. Kossuth Kiadó Zrt.
- Rábai, D. (2018). A magyar labdarúgó akadémiai rendszer kialakulásának történet és a Sándor Károly Labdarúgó Akadémia jelen gyakorlatának bemutatása. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 74, p. 52–58.
- Read, P.J. & Oliver, J. L. & De Ste Croix, M. B. A. & Myer, G. D. & Lloyd, R. S. (2016). The scientific foundations and associated injury risks of early soccer specialisation. *Journal of Sports Sciences*, 34(24), p. 2295–2302.
- Reilly, T. & Williams, A.M. & Richardson, D. (2003). Identifying talented players. In: Reilly, T. & Williams, M. A. (eds.): *Science and soccer*. 2nd ed. Routledge, London.
- Révész, L. & Bognár, J. & Géczi, G. & Benczenleitner, O. (2005). Tehetség meghatározás, sportágválasztás és kiválasztás három egyéni sportágban. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 4, 17-24.
- Roberts, C.-M. & Mullen, R. & Evans, L. & Hall, R. (2015). An in-depth appraisal of career termination experiences in professional cricket. *Journal of sports sciences* 33(9), p. 935-944.
- Scanlan, T. & Lewthwaite, R. (1984). Social psychological aspects of competition for male youth sport participants: Predictors of competitive stress. *Journal of Sport Psychology*, 6, 208–226.
- Stambulova, N. & Alfermann, D. & Statler, T. & Cote, J. (2009). Career development and transitions of athletes: The ISSP Position Stand. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 7, p. 395-412.
- Steinbrink, K. M. & Berger, E. S. & Kuckertz, A. (2019). Top athletes' psychological characteristics and their potential for entrepreneurship. *International Entrepreneurship and Management Journal*, p. 1-20.

Stréber, A. (2012). A felnőttkori tanulás az élsportolói (labdarúgó) életpályamodellben. SZIN-Közösségi művelődés, 17(3), p. 42–47.

Szabó, Á. (2012). A magyar szabadidősport működésének vizsgálata. Piacok, értékteremtés, feladatok a szabadidősportban. PhD-értekezés. Budapesti Corvinus Egyetem, Gazdálkodástani Doktori Iskola.

Szatmári, Z. (2009). Sport, életmód, egészség. Akadémiai Kiadó Zrt.

Telegdi, A. & Bognár, J. (2022) A kettős karrier pedagógiai aspektusai: A gyorskorcsolya sportág szereplői.

Thomas, K. T. & Thomas, J. R. (1999). What squirrels in the trees predict about expert athletes. *International Journal of Sport Psychology*, 30. 221–234. Torregrosa, M. & Ramis, Y. & Pallarés, S. & Azócar, F. & Selva, C. (2015). Olympic athlete back to retirement: A qualitative longitudinal study. *Psychology of sport and exercise* 21, p. 50-56.

Triandis, H. (2004). The many dimensions of culture. *Academy of Management Executive*, Vol.8, No. 1, p. 88-93.

Van Lingen, B. (1997). Coaching Soccer. Reedswain, Spring City, USA.

Wiemeyer, J. (2003). Who should play in which position in soccer? Empirical evidence and unconventional modelling. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 3(1), 1–18.

Wylleman, P. & Alfermann, D. & Lavalée, D. (2004). Career transitions in sport: European perspectives. *Psychology of Sport and Exercise*, Volume 5, Issue 1, p. 7-20.

Internetes források

1. <https://www.sandorkaroly.hu/hu>
2. <https://puskasakademia.hu/>
3. <https://www.ztefc.hu/hu/klub/szocs-janos-labdarugo-akademia-zalaegerszeg>
4. <http://dvtkakademia.hu/>
5. <https://akademia.dvsc.hu/>
6. <https://kisvardafc.hu/hir/vla>
7. <https://kteakademia.hu/>

8. Európai Bizottság (2007): *Fehér könyv a sportról*. Brüsszel. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=URISERV%3A135010> (letöltés ideje: 2024.04.01.)
9. Európai Bizottság (2012): A sportolók kettős karrierjéről szóló Európai Unió iránymutatások. Brüsszel. (letöltés ideje: 2024.04.01.)

Ábrajegyzék

1. ábra: Válaszadók neme	33
2. ábra: Válaszadók posztjai	33
3. ábra: Játék legmagasabb szintje	34
4. ábra: Cél a labdarúgással	34
5. ábra: Sportkarrier	35
6. ábra: Munkatapasztalat	36
7. ábra: Kompetenciák	38
8. ábra: Kapus kompetenciák	43
9. ábra: Védő kompetenciák	43
10. ábra: Középpályás kompetenciák	44
11. ábra: Támadó kompetenciák	45
12. ábra: A kapus, védő, középpályás és támadók össz. kompetenciáinak bemutatása	45

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Sportágak csoportosítása	4
2. táblázat: A labdarúgó tehetség néhány lehetséges előrejelzője	11
3. táblázat: A posztokhoz kötődő sportágspecifikus képességek	13
4. táblázat: A labda birtoklásához kapcsolódó képességek és készségek posztonként	14
5. táblázat: Magyarországi futballakadémiák	18
6. táblázat: Néhány példa az Olimpikon Életút Programban résztvevőkre	22
7. táblázat: A sportolókat érintő váltások fejlődési modellje	24
8. táblázat: Visszavonult labdarúgók elhelyezkedése a munkaerőpiacon	26
9. táblázat: Sporttal kapcsolatos foglalkozások	36
10. táblázat: Nem sporttal kapcsolatos foglalkozások	36
11. táblázat: Kitöltők foglalkozás	37
12. táblázat: A pályaválasztáskor a sporttapasztalatainak hasznosítása és a sportkarrier összehasonlítása	39
13. táblázat: Pályaválasztáskor való sporttapasztalatainak hasznosítása- Khí-négyzet próba	40
14. táblázat: Pályaválasztáskor a sporttapasztalatainak hasznosítása és a poszt összevetése.	41
15. táblázat: Pályaválasztáskor a sporttapasztalatainak hasznosítása és a poszt- Khí-négyzet próba.....	42
16. táblázat: A pályaválasztáskor sporttapasztalatok hasznosítása és az életkor.....	48
17. táblázat: Leíró statisztika- labdarúgás elkezdésének kora	49
18. táblázat: Akadémiák	50
19. táblázat: Összefoglaló táblázat	59

Mellékletek

Kérdőív

Nem

- Nő
- Férfi

Kora

Hány évesen kezdte el a labdarúgást?

Milyen posztion játszik/játszott?

- Kapus
- Hátvéd, védő (középhátvéd, söprögető, szélső hátvéd, felfutó szélső hátvéd)
- Középpályás (belső középpályás, védekező középpályás, támadó középpályás, szélső középpályás)
- Csatár, támadó (középcsatár, hátravont ék, összekötő és szélső csatár)

Mi a legmagasabb szint, ahol játszik/játszott?

- NB I.
- NB II.
- NB III.
- Megyei
- Egyéb

Mi (volt) a célja a labdarúgással?

- Megélhetést biztosítani (élsportoló)
- Megalapozni a lehetőségeimet (ösztöndíj, egyetemrejutás)
- Mozgás (erősítés fiatalokban, hobbi felnőttkorban)
- Egyéb

Minek tartja/tartotta magát?

- Élsportolónak, aki tanul(t)
- Élsportolónak, aki dolgozik
- Tanulónak, aki sportol
- Tanulónak, aki dolgozik
- Élsportoló
- Dolgozó, aki sportol

Jelenleg részt vesz hosszabb szakmai vagy általános képzésen? (hosszabb : minimum 3 hónap)

- Igen
- Nem

Ha igen, akkor milyen szinten?

- Köznevelésben (általános iskolában, gimnáziumban tanulok)
- Szakképzésben veszek részt (szakiskolai oktatás, technikumi oktatás, szakgimnázium)
- Felsőoktatásban veszek részt (alapképzés, mesterképzés, felsőoktatási szakképzés)
- Á
- Egyéb

Sportkarrier utáni életpályával mikor kezdett el foglalkozni?

- 12 éves kor előtt
- 12 éves kor után
- 16 éves kor után
- 20 éves kor után
- Nem foglalkoztam még vele

A pályaválasztásban kik segítették/segítik?

- Szülők, rokonok
- Ismerősök
- Barátok, kortársak
- Tanárok
- Edzők
- Pályaválasztási szakemberek, tanácsadók, coach....
- Senki
- Egyéb

Mi lenne a számára az álomfoglalkozás? (átfogalmazni)

Szabad válaszadás

A pályaválasztásakor mennyire törekedett, hogy a sporttapsztalatait hasznosítani tudja a későbbiekben?

- Elsődleges szempontom volt
- Figyelembe vettem, de nem volt elsődleges szempont
- Arra törekedtem, hogy a sportterületén helyezkedjek el (bármilyen kapcsolódással)

- Egyáltalán nem vettem figyelembe

Tanult-e sportról szakképzésben/felsőoktatásban/iskolarendszerű képzésben?

- Igen (sportágazat, sporttagozat, sporthoz kötődő felsőoktatási szak)
- Részben (tanfolyami képzés, sporttal kapcsolatos kurzusok, modulok)
- Nem
- Nem tudom eldönteni

Milyen kompetenciákra van szüksége egy kapusnak? (maximum 5 jelölés)

- Együttműködés	- Szabálykövetés
- Teherbírás	- Érzelmi intelligencia
- Alkalmazkodás	- Szervezőkészség
- Magabiztosság, Határozottság	- Kezdeményezőkészség
- Koncentráció	- Kritikai gondolkodás
- Kockázatvállalás	- Irányíthatóság
- Problémamegoldás	- Kapcsolatteremtő képesség
- Kommunikáció	- Tolerancia, türelem
- Célorientáltság, sikerorientáltság	- Fizikai teherbírás
- Önállóság	- Egyéb

Milyen kompetenciákra van szüksége egy védőnek?

- Együttműködés	- Szabálykövetés
- Teherbírás	- Érzelmi intelligencia
- Alkalmazkodás	- Szervezőkészség
- Magabiztosság, Határozottság	- Kezdeményezőkészség
- Koncentráció	- Kritikai gondolkodás
- Kockázatvállalás	- Irányíthatóság
- Problémamegoldás	- Kapcsolatteremtő képesség
- Kommunikáció	- Tolerancia, türelem
- Célorientáltság, sikerorientáltság	- Fizikai teherbírás
- Önállóság	- Egyéb

Milyen kompetenciákra van szüksége egy középpályásnak?

- Együttműködés
- Teherbírás
- Alkalmazkodás
- Magabiztosság, Határozottság
- Koncentráció
- Kockázatvállalás
- Problémamegoldás
- Kommunikáció
- Célorientáltság, sikerorientáltság
- Önállóság
- Szabálykövetés
- Érzelmi intelligencia
- Szervezőkészség
- Kezdeményezőkézség
- Kritikai gondolkodás
- Irányíthatóság
- Kapcsolatteremtő képesség
- Tolerancia, türelem
- Fizikai teherbírás

Milyen kompetenciákra van szüksége egy támadónak?

- Együttműködés
- Teherbírás
- Alkalmazkodás
- Magabiztosság, Határozottság
- Koncentráció
- Kockázatvállalás
- Problémamegoldás
- Kommunikáció
- Célorientáltság, sikerorientáltság
- Önállóság
- Szabálykövetés
- Érzelmi intelligencia
- Szervezőkészség
- Kezdeményezőkézség
- Kritikai gondolkodás
- Irányíthatóság
- Kapcsolatteremtő képesség
- Tolerancia, türelem
- Fizikai teherbírás

Rendelkezik munkatapasztalattal?

- Diákmunka
- Jelenleg is dolgozom részmunkaidőben
- Jelenleg is dolgozom teljes állásban
- Nem

Jelenleg milyen munkakörben dolgozik?

Szabad válaszadás

Melyek azok a kompetenciák, amiket továbbvisz/tovább vitt a jelenlegi munkakörébe?

listából kiválasztani ötöt (bemásolni a fenti kompetenciákat)

Hallgatói nyilatkozat

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről

A hallgató neve: PETE SZÓFIA BEÁTA
A Hallgató Neptun kódja: OLVHXU
A dolgozat címe: A SPORT SZEREPE A MUNKAERŐPIACON
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: AGRÁR- ÉS ÉLELMISZERGAZDASÁGI INTÉZET
A konzulens tanszékének a neve: NEMZETKÖZI-SZÁMLAZÁSI ÉS GAZDASÁGI JOGI TANSZÉK

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumába. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelté után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumában.

Kelt: 2024 év APRILIS hó 27. nap

Pete
Hallgató aláírása

Konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

Pete Szófia Beáta (hallgató Neptun azonosítója: OLVHXU) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A diplomadolgozatot a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: 2024 év április hó 26. nap

belső konzulens